

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVII. ročník ● 11/2024

Temná strana Mesiaca

O B S A H

fotoreportáž Z KOLUMBIE J. Institoris	4
genezis AKO BOLO NA POČIATKU R. Betina	6
rozhovor VYROZPRÁVAŤ PRÍBEH J. Horák/E. Mihočová	7
téma TEMNÁ STRANA MESIACA T. Máhrík	10
úvaha STO ROKOV I. Turek	19
zo života CB CB PO NEŽNEJ REVOLÚCII M. Čičel PRED ŠTVRŤSTOROČÍM E. Komárik SPOMIENKA NA KTK D. Krúpa	20
fotoreportáž V BOŽEJ PRÍTOMNOSTI B. Roháček	24
zo zahraničia BIBLICKÁ ŠKOLA V DÁNSKU P. Makovíni	26
fotoúvaha STEREOTYPNÉ MALIČKOSTI A. Č. Tipulová	28
spod orecha SENÁTOR INCITATUS B. Piatko	30
RELAX	31

Symbol Kolumbie

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej, ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2024

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Čestný člen: Štefan Markus

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 13. 11. 2024 **Tlač:** Alfa print, Martin

Predná strana obálky: J. Institoris: Kolumbia **Zadná strana obálky:** D. Piatková: November

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

NÁDEJ Z MEDELLÍNU

Jeseň je spojená so sviatkami, ktoré formovali náš domov. Slávime vznik ČSR a pád komunizmu. Ja som v tomto období vycestoval do Kolumbie, na celosvetovú konferenciu Slobodných evanjelikálnych cirkví, kam patrí aj CB.

Počas konferencie sme navštívili mesto Medellín. Vraj sa z Kolumbie najviac podobá na Európu, no ja som nič také nevidel. Obrovské, strmé kopce (1 500 m n. m.) husto zastavané od údolia skoro po vrchol. Majú unikátnu MHD – lanovky! Chodia hore-dole cez kopce, majú zastávky a celú sieť liniek. Z kabíny vidno, ako sa vysoké vežičky striedajú s neomietnutými tehlovými domami o veľkosti garsónky, ktoré sa stavajú jeden na druhom. Kvalitu bývania prezrádzajú strechy: vlnené plechy, zaťažené tehliami. Ťažko pod nimi žiť, keď páli slnko, aj keď sa spustí lejak. No nejde len o komfort. Pri streľbe gangov sa dalo skryť len v miestnosti s nepriestrelnými stenami. Ak máte nad hlavou hliníkové plechy, žiadna stena nepomôže.

Dnes sú to zväčša spomienky, ktoré pripomínajú tričká s Escobarom a jeho mottom „striebro (peniaze) alebo olovo, rozhodnutie je tvoje“. Od nášho štandardu bezpečia to však má stále ďaleko. Možno si poviete, že aspoň lacnejšie sa tam žije. Ani to úplne neplatí. U nás nikto nepredáva 60g čokolády za 15\$. Alebo sendvič na letisku stál dvakrát viac ako v Zürichu, kde sme mali medzipristátie.

Zostáva ešte nádej? Práve nádej bola témou konferencie a to zoči-voči výzvam ako emigrácia, politická nestabilita, diskriminácia, či ohrozené stvorenie. Príbehy nádeje svedčia, že nemáme podliehať zúfalstvu.

Taký príbeh stelesňuje Grace, ktorá žije v Amerike a pochádza z Kórey, dokonca Severnej! Pred rokmi tam uverila jej stará mama. Svojho 12-ročného syna poslala do bezpečia na juh. Nevie si predstaviť, čo ako mama prežívala, ani ako to zvládal on. Ale bolo to rozhodnutie, ktoré uprostred tyranie rozpoznalo nádej. Chlapca si v Južnej Kórei všimol Američan a dal mu možnosť študovať za kazateľa v USA. Grace dnes šíri nádej ďalej ako misionárka.

Príbeh nádeje rozpráva aj zbor v menej bezpečnej časti Medellín. Keď ho zakladali, bolo to miesto stálych bojov. Na prvý pohľad to vidno na kazateľovi, Diego je na vozíku. Gang prišiel zabiť jeho brata, ktorý tiež patrili do temných kruhov. Diego sa vložil do strely a takmer neprežil. Najsmutnejšie je, že jeho obeť mala len dočasný účinok. Neskôr si jeho brata našli. Ale predsa je tu nádej. Strelec sa chcel stretnúť s Diegom a poprosiť o odpustenie. Dokonca sa obrátil! Teraz napráva svoj život, čo je mimoriadne zložité, keďže sa dostal na čelo gangu a z tejto pozície je ťažké odísť živý.

Pri pohľade na Diega vidno predovšetkým jeho obmedzenia. O to viac vyniká sila evanjelia. Dokázala to aj skupina tínedžerov, ktorá po vyučovaní prišla do zboru. Dievčina, 16-ročná, nám rozprávala, že rodina sa o ňu nezaujíma a životom sa pretíkala sama. Vtedy jej niekto poradil, aby predávala svoje telo. Ona si naivne povedala, že to je fajn nápad: Konečne bude mať vlastné peniaze! Keď sa to dozvedel Diego, zahrnul ju výčitkami. V Božích očiach má predsa oveľa väčšiu hodnotu! Zažila záujem a lásku, ktorý jej hriech neprehliadal ani ju pre hriech nezavrhol. Preto teraz s ďalšími trávi toľko času v zbere. Naša domov. ■

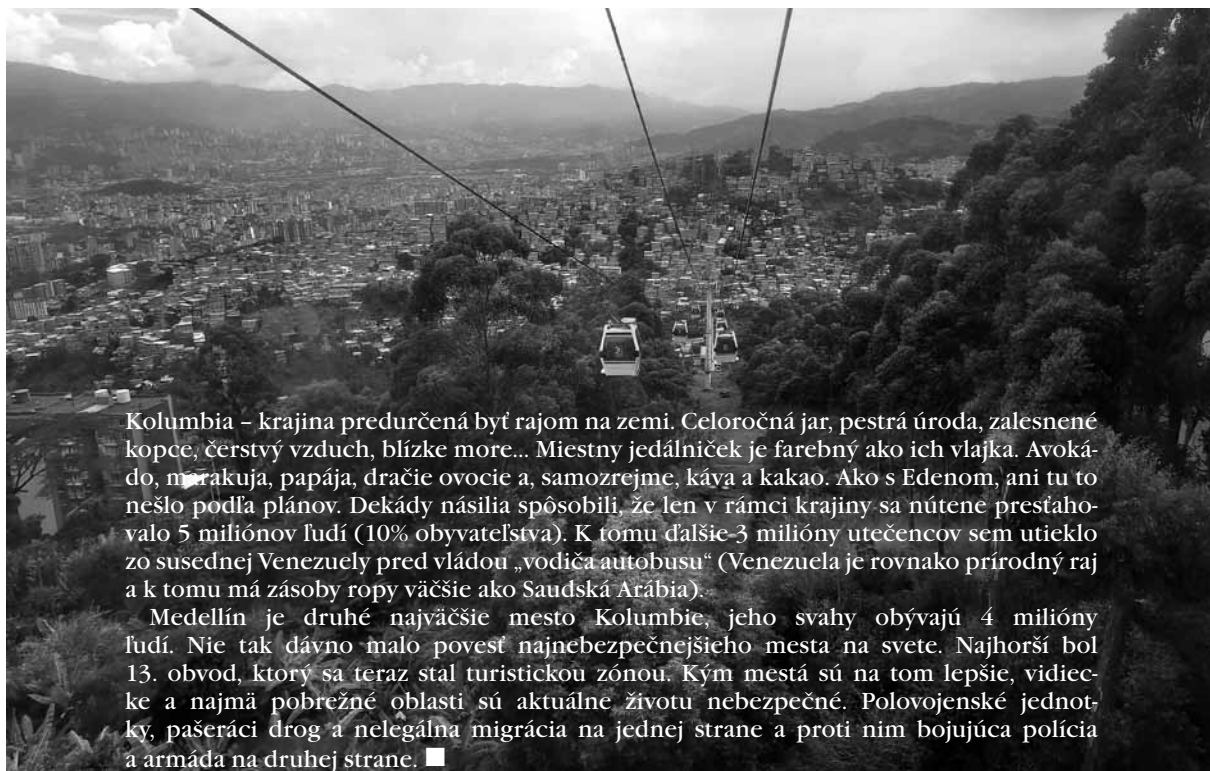
(Pokračovanie vo fotoreportáži na str. 4 – 5)

JURAJ INSTITORIS
Kazateľ CB v Banskej Bystrici

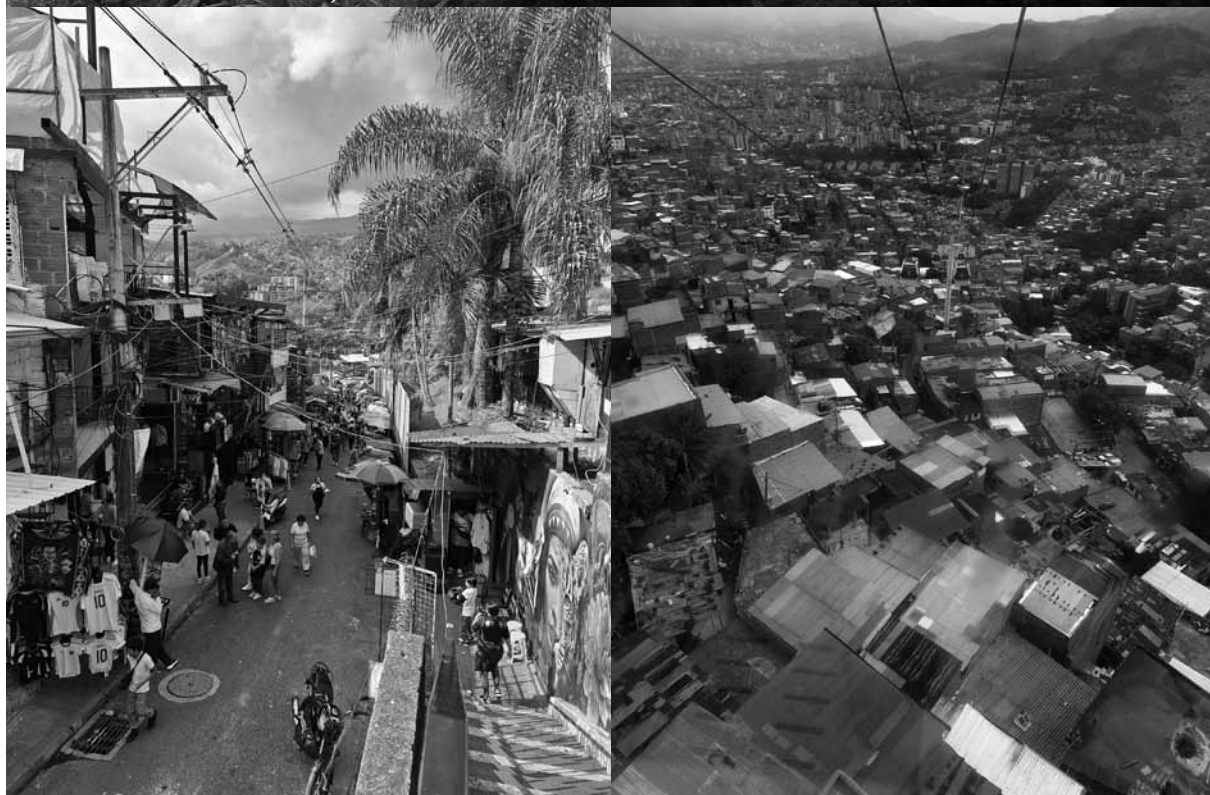
KONFERENCIA V KOLUMBII

JURAJ INSTITORIS

Kolumbia – krajina predurčená byť rajom na zemi. Celoročná jar, pestrá úroda, zalesnené kopce, čerstvý vzduch, blízke more... Miestny jedáliček je farebný ako ich vlajka. Avokádo, marakuja, papája, dračie ovocie a, samozrejme, káva a kakao. Ako s Edenom, ani tu to nešlo podľa plánov. Dekády násilia spôsobili, že len v rámci krajiny sa nútene presťahovalo 5 miliónov ľudí (10% obyvateľstva). K tomu ďalšie 3 milióny utečencov sem utieklo zo susednej Venezuely pred vládou „vodiča autobusu“ (Venezuela je rovnako prírodný raj a k tomu má zásoby ropy väčšie ako Saudská Arábia).

Medellín je druhé najväčšie mesto Kolumbie, jeho svahy obývajú 4 milióny ľudí. Nie tak dávno malo povesť najnebezpečnejšieho mesta na svete. Najhorší bol 13. obvod, ktorý sa teraz stal turistickou zónou. Kým mestá sú na tom lepšie, vidiecky a najmä pobrežné oblasti sú aktuálne životu nebezpečné. Polovojenské jednotky, pašeráci drog a nelegálna migrácia na jednej strane a proti nim bojujúca polícia a armáda na druhej strane. ■

nes, united in
:rations as

Prezident IFFECu John Nielsen

Večera s teológmi z USA, Fínska, Indie a Kolumbie

IFFEC je Medzinárodná federácia Slobodných evanjelických cirkví. Najsilnejšie zastúpenie má v západnej Európe (Nemecko, Švajčiarsko a Škandinávia). Konferencia IFFEC bola prvýkrát v Latinskej Amerike preto, aby sa otvorili nové vzťahy v tomto regióne. Svoj cieľ to splnilo, keďže najviac účastníkov popri domácich prišlo z Venezuely a Brazílie, a zastúpenie mali aj Ekvádor, Čile či Peru. Výzvou bola jazyková bariéra a potreba prekladať medzi španielčinou a angličtinou. Celkovo bolo zastúpených 27 krajín, najďalej to mala účastníčka z Indie. Prišlo do 100 delegátov, slovenskú CB zastupoval predseda Rady Milan Mitana a ja.

Pestrosť zúčastnených krajín veľmi obohatila vnímanie výziev, ktorým cirkev a svet dnes čelia. Zaznela

dobrá správa, že aj uprostred politického nepokoja, utečeneckých kríz, rasovej diskriminácie, či vydrancovanej prírody nádej nezhasína. Božie Slovo pozná túto realitu a má na ňu odpoveď. Ukazuje sa, že v týchto skúškach cirkev neslabne. V krachujúcej Venezuele je cirkev možno jediné, čomu sa tam ešte darí. Je to však stály zápas, keď napríklad tento úspech s podozrievaním sleduje tamojšia vláda. Aj nad utečeneckou krízou bdie náš Boh. Trištvrte milióna Kolumbijčanov v Španielsku nemuselo prísť do Európy len za prácou. Môžu tu prinášať a šíriť živú vieru, ktorú si zobrali so sebou. Pre mňa osobne bolo zas privilegiom sedieť pri večeri s teológmi zo štyroch kontinentov (konkrétne z Fínska, Indie, Kolumbie a USA). Konferencia skončila, príbehy nádeje však pokračujú. Aj na Slovensku. ■

STĽPČEK:

O SPOLKOCH

Už starí Gréci vedeli, že človek je tvor spoločenský, že je odkázaný žiť v spoločenstvách. V rozmanitých spoločenstvách – v rodinách i v štátnych útvaroch, v „spolkoch“ vytvorených rodom (pôvodom) alebo dohodou.

Užitočnosť všetkých „spolkov“ je však podmienená tým, aby ich členovia (ich prvky) mali rovnaké práva, a aby sa všetky prvky usilovali o prospech všetkých členov spolku. Spolok, v ktorom každý prvok zohľadňuje „svoje“ záujmy nemá zmysel. Bez ohľadu na to, či ide o rodinu, spolok poľovníkov alebo úniu štátov. A ak existuje „spolok“, v ktorom tieto podmienky nie sú splnené, tak jeho existencia je buď formálna, alebo to nie je „spolok“, ale iba skupina, ktorá je udržiavaná násilím.

V nedávnych európskych voľbách takmer všetci naši kandidáti na členstvo v Európskom parlamente vyhlasovali, že budú presadzovať záujmy Slovenska. A niektorí z nich „naše záujmy“ v Európskom parlamente už aj začali presadzovať. A presadzujú ich, i keď nie je možné, aby si neuviedomovali, že keby poslanci každej krajiny presadzovali záujmy „ich“ krajiny, tak by Európska únia bola nefunkčná, a teda zbytočná.

Zmysel „spolkov“ je v tom, aby konali v záujme všetkých. Aby sa všetky prvky spolku navzájom podporovali.

A nielen Európska únia by bola zbytočná, keby nekonala v záujme všetkých. Každý „spolok“, aj náš parlament, alebo naša vláda by boli zbytočné (alebo škodlivé), keby nezvažovali záujmy všetkých. A konala by v rozpore s ústavou, v ktorej je Slovensko deklarované ako demokratická krajina, teda ako krajina, v ktorej je sloboda ľudí obmedzená iba tým, aby svojim konaním neobmedzovali slobodu iných. ■

Ivan Turek

AKO BOLO NA POČIATKU

RASTISLAV BETINA

Takto boli dokončené nebesia, zem i všetky ich zástupy. Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal, a siedmy deň si Boh odpočinul od všetkého, čo utvoril. Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril. Takto sa udialo stvorenie neba a zeme (Gn 2, 1 – 4a).

Siedmy deň dáva odpoveď na otázku, prečo sme boli stворení na Boží obraz. Čo je konečný zmysel nášho života. Stredobodom siedmeho dňa nie je človek, ale Boh. Ak celé stvorenie bolo stворené pre človeka, človek bol stворený pre Boha. Lebo byť stворený na Boží obraz znamená práve toto: Byť stворený pre Boha. Krásne to vyjadril cirkevný otec Augustín: „Bože, Ty si nás stvoril pre seba a naše srdce je nespokojné, dokiaľ nespočinie v Tebe“. A siedmy deň ukazuje práve týmto smerom. Veď jeho význam je v tomto spočinutí v Bohu. Lebo bez spočinutia niet odpočinutia.

Nielen naše telo, ale aj naša duša potrebuje odpočinutie. To nájde len vtedy, keď sa obráti k prameňu svojho bytia, k svojmu Stvoriteľovi a v ňom spočinie. Preto nás Kristus pozýva: *Pod'ite ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše* (Mt 11, 28 – 29). To nie je pozvanie pre ľudí, ktorí sú fyzicky unavení zo svojej práce. Je to pozvanie pre tých, ktorých duša je unavená.

Naša duša totiž nosí mnohé bremená, z ktorých je vyčerpaná. To najťažšie je bremeno hriechu a viny. Ale sú tu aj ďalšie bremená ako strach, smútok, obavy a nepokoj. Tieto bremená môžeme zložiť k Ježišovým nohám, aby tak naša duša našla odpočinutie v jeho náručí. A práve siedmy deň je o tomto spočinutí a odpočinutí duše. Je Božím pozvaním k spoločstvu s Ním, k tomu, aby sme zložili svoje bremená k jeho nohám a miesto nich prijali požehnanie siedmeho dňa. Mali účasť na Božom odpočinku, Božom pokoji a Božej radosti, ktorú Boh prežíval zo svojho diela. A potom šli do ďalšieho pracovného týždňa ako ľudia, ktorí našli odpočinutie pre svoje duše. ■

VYROZPRÁVAŤ PRÍBEH S PRÁZDNYMI RUKAMI

JAN HORÁK (42) je svojrázna postava českého divadla a české cirkvi. Viac ako desať rokov sa venuje divadlu jedného herca, ktoré často tematizuje otázky viery. Je tiež pastoračným poradcom a učiteľom. S manželkou Zuzanou žijú a tvoria v gotickom kláštore v Roudnici nad Labem, kde vytvárajú priestor pre rôznorodé stretnutia. Jan Horák odohral dve predstavenia aj na tohtoročných Misijných dňoch v Starej Ľubovni.

Rozprávala sa s ním EMÍLIA MIHOČOVÁ. Foto: E. MIHOČOVÁ

Divadelný talent je niečo, s čím sa človek musí tak trochu narodiť. Mali ste podporu v rodine, keď ste sa rozhodli pre „dosky, ktoré znamenajú svet“?

Keď som si vybral divadlo, rodičia to vôbec nechápali, ale podporili ma v mojom rozhodnutí. Keď som si podával prihlášku na pražskú DAMU, veľa som toho o divadle nevedel. Bol som iba párkrát na činohre. Nikdy predtým som sa divadlu nevenoval, ani amatérskemu. Nedokázal som si však predstaviť nič iné, čo by ma bavilo robiť celý život. Chcel som, aby to bolo niečo pestré a tvorivé, pohybové a muzikálne. V rámci prípravy na prijímacie skúšky na pražskú DAMU som rok hral v dvoch amatérskych súboroch. Napodiv ma na fakultu prijali. Nakoniec sa ukázalo, že to bola dobrá voľba.

Kde ste sa uplatnili po skončení DAMU? Vždy ste boli hercom „na voľnej nohe“?

Po ukončení štúdia som sa na sedem rokov zamestnal v Slováckom divadle v Uherském Hradišti. Boli to nádherné roky, pretože sme si v súbore boli zväčša generácie blízko. Robili sme krásne predstavenia, ktoré režírovali šikovní a úžasní režiséri. Málokto vtedy z divadla odišiel, pretože nájsť lepší súbor nebolo možné, snáď s výnimkou pražských divadiel. Po siedmich rokoch ma však začali „páliť topánky“. Hovoril som si: „Buď tu zostanem celý život, alebo ešte skúsím niečo iné.“ Vtedy nás spolu s manželkou Zuzanou oslovil Martin Brousil, nový farár v Roudnici nad Labem, či by sme mu nechceli pomáhať. Cítil potenciál miestneho bývalého gotického kláštora ako dosť svojrázneho miesta stretnutia. Do nášho príchodu bol kláštor so svojim rozsiahlym pozemkom ľuďom vlastne uzavretý.

Neobávali ste sa vykročiť do neistoty, na neprebádané územie?

Prišlo mi to ako dosť uletený, ale dobrý nápad a zaujímavá príležitosť.

Robíte špecifické „divadlo jedného herca“. Znamená to, že nie ste tímový hráč?

Spočiatku som hrával sám z čisto praktických dôvodov. Keď sme sa pred 11 rokmi presťahovali, netušil som, koľko budem mať práce a do akej miery budem vyťažovaný. Nevedel som, či sa popritom môžem zaviazat ešte v inom divadelnom súbore. A tak bolo divadlo jedného herca – „one man show“, vzhľadom na okolnosti, dobré riešenie. Nemusel som sa na nikoho viazať. Tiež ma vždy veľmi lákalo skúsiť formu „commedie dell'arte“ – talianskeho divadla, ktoré je pohybové, muzikálne a sčasti akrobatické. Bol to tak trochu experiment. V Slováckom divadle sme robili veľké produkcie a muzikály, v ktorých bolo veľa hudby, svetla, efektov, rekvizít, kulís a veľkolepých kostýmov. Chcel som zistiť,

či sú dnes diváci ochotní počúvať a prijať jednoduchý príbeh bez veľkej výpravy.

Čo považujete za základné piliere vášho divadla?

Minimalizmus. Humor a tvorivú slobodu.

Zvlášť minimalizmus je pre nás veľmi dôležitý. Chcel som hrať divadlo bez veľkej spotreby a produkčne jednoduché. Všetko, čo potrebujem na dve predstavenia, som schopný zbaliť do jedného batoha a naložiť ho do vlaku. Nepotrebujem kamión kulís ani zložité efekty. Príbeh chcem rozprávať, nakoľko je to len možné, s prázdnyimi rukami. Nechcem mu ničím zacláňať. A využívať iba to, čo je nevyhnutne nutné. S minimalizmom súvisí aj ekologická udržateľnosť – jeden z dôležitých bodov, na ktorých naše divadlo stojí.

Princíp tvorivej slobody sa odráža aj v spôsobe, akým stvárnate biblické príbehy?

S biblickými príbehmi sa veľmi radi „hráme“. Divák sa tak na ne dokáže pozrieť iným spôsobom. Máme dojem, že zmenou perspektívy biblické posolstvo znovu ožije. Profesor Václav Pospíšil tvrdí, že Boh evanjelizuje svet dvoma spôsobmi: humorom a šokom. A to nás veľmi baví! Keď si človek číta Bibliu, tak zistí, že je tam oboje – humor aj šok. V Starej zmluve vlastne jedno prekvapenie strieda druhé. Je až neveriteľné, ako Pán Boh všetko prevracia naruby a čo všetko je schopný použiť na to, aby vykonal svoje dielo.

Nehráte pre zbožných a neobraciate neveriacich. Aké je teda poslanie vašej tvorby?

Primárnym cieľom nášho divadla nie je evanjelizácia. Ide nám o sprítomnenie biblického príbehu, ktorý je pre nás zvláštny a inšpirujúci. A verím, že rovnako inšpirujúci môže byť aj pre divákov. Dôležitá je pre nás vertikála – to, čo príbeh presahuje smerom Nahor. Snažíme sa tiež

prebúdať ľudskú fantáziu a provokovať k myslieniu. Teší nás, že naša provokácia ľudí baví a že ju prijímajú.

Kto tvorí váš tím?

Náš súčasný tvorivý tím pozostáva z troch členov. Manželka Zuzana sa venuje réžii, produkcii a tvorbe príbehov. Kamarát, dominikán Filip Boháč, nám robí dramaturgiu, pohľad zvonka a akýsi teologický dozor.

V repertoári máte šesť predstavení. Ktoré z nich prišlo na svet ako prvé?

„František blázen“ – hra o sv. Františkovi z Assisi, ktorú hrám už desať rokov. Raz sme boli s manželkou na dovolenke v Assisi, malebnom historickom mestečku v Umbrii v strednom Taliansku, v rodisku sv. Františka, kde sme sa o ňom dozvedali viac. A naraz som si hovoril: To je presne ono! Je to Talian, ktorý bol sám osebe „one man show“, ale napriek tomu prepájajúci element. Keď kázal, bol „sám so všetkými“. Predstavenie „František blázen“ je najznámejšie, ale žiadani sú aj „Rybári a Tučňáci na arše“, čo je jediné naše predstavenie pre deti.

Je ťažšie osloviť detského diváka alebo dospelákov?

Stáva sa nám, že predstavenia, ktoré sú určené pre deti, bavia

veľa dospelých. A naopak, predstavenia určené pre dospelých, ktoré sú naozaj náročné, dokážu deti sledovať až do konca.

Čo vás inšpiruje pri výbere tém?

Témy prichádzajú samé, čo nás na tom tiež baví. Spracovávaime príbehy ľudí, ktorí to nemali jednoduché, ale úprimne hľadali svoju cestu. Ako napr. rímskokatolícky farár a teológ Jakub Deml. Keď som si prečítal jeho Zapomenuté svetlo, tak mi „spadla brada“. Je to ohromne kvalitné dielo. Existuje film z konca 80. rokov, kde hlavnú rolu farára hrá Bolek Polívka. Je to síce krásny film, ale s pôvodným Demlovým dielom má veľmi málo spoločného. V našom predstavení si však ctíme pôvodný text, aj keď je divácky náročný.

Je vo vašich predstaveniach priestor na improvizáciu?

Každé predstavenie má pevný scenár, ale je tam miesto aj pre improvizáciu. Mám rád moment prekvapenia, kedy môžem s divákom interagovať. Na javisku stojím sám, a tak je pre mňa divák nesmierne dôležitý. Je to môj partner. Bez neho by to bolo absurdné.

V akom netradičnom prostredí ste doposiaľ hrali?

Hrávam v klasických divadlách, kultúrnych domoch, na festivaloch, ale aj na hradoch. Veľmi ma baví predstavenia na námestí, vonku medzi ľuďmi. Najväčší bizár bol, keď som hral v Ústí nad Labem pred obchodným domom. Prišli tam bezdomovci a začali do predstavenia vstupovať. Ale to je presne to, čo ma na tom baví – interakcia s divákom vnáša do deja nový prvok. Bezdomovci sa potom stiahli bokom a započúvali sa. Zostali až do konca, a potom mi priniesli plechovku piva na osvieženie. (úsmev)

Dokáže vás predsa len niečo vyrušiť?

Rušia ma skôr nenápadné ruchy, ak v blízkosti počut rozhovor alebo hudbu.

Divadlu jedného herca s kresťanskou tematikou sa na južnej Morave venuje Víta Marčík; pred niekoľkými rokmi odohral niekoľko nezapomenuteľných predstavení aj v Dvorane Starého kolégia v Prešove. Poznáte sa osobne?

Vítu Marčíka mám veľmi rád. Radi sa vídame a debatujeme o divadle. Je to úžasný živel. Nemám rád, keď herci až príliš vyžadujú interakciu publika, ale od Víty Marčíka by som si nechal s radosťou a nadšením páčiť úplne všetko.

Na čom momentálne pracujete?

Tento rok na jeseň malo v Prahe premiéru nové predstavenie pre deti „Good Job“, ktoré spracováva príbeh biblického Jóba.

V predstaveniach tematizujete otázky viery. Ako sú prijímané v Českej republike, označovanej za ateistickú krajinu?

Nepovedal by som, že je úplne ateistická. Mňa napr. veľmi baví naša roudnická farnosť, kde pôsobíme. Niežby bola obrovská a že by do kostola chodili stovky ľudí. Ale mám pocit, že tí, ktorí v nedeľu do kostola prídu, vedú prečo. Nie je

to zvykové a tradičné kresťanstvo. A o to viac si ich vážim. A tiež ľudí hľadajúcich, ktorí sú na ceste.

Hrali ste na tohtoročných Misijných dňoch s témou Od sejby k žatve. Kto zasial prvé semienka evanjelia do pôdy vášho srdca a myslenia?

Pochádzam z hľadajúcej rodiny, kde nikto pravidelne do kostola nechodil. Vlastne ani neviem, ako som sa stal kresťanom. Od malička som k tomu prirodzene tiahol. S kresťanskou vierou som sa stretával rôznymi spôsobmi, až mi to naraz dávalo zmysel. Pokrstiť som sa dal v Uherskem Hradišti. K osobám, ktoré ma formovali, patrí profesor Tomáš Halík; v Prahe som chodil do kostola u Nejsvětějšího Salvátora, kde káže. Bol pre mňa silným zdrojom, pretože sa špecializuje práve na hľadajúcich.

Priestorom pre hľadajúcich je aj roudnická farnosť, kde momentálne pôsobíte. Podarilo sa vám vdýchnuť život starému gotickému klášturu?

Roudnice ležia medzi Prahou a Ústím, sú teda ako stvorené na stretnutia miestnych s cezpoľnými, veriacich s neveriacimi. Ako plynú roky, hľadáme formáty, ktoré sa sem hodia. Organizujeme festivaly, koncerty, dobrovoľnícku kaviareň Kláštorňý klub, spolupracujeme so školami, so študentskými divadelnými súbormi, s miestnou Galériou moderného umenia, vedíme Klub neznabohov. Chceme, aby bol kláštor bezpečné miesto, kde sa o sebe dá otvorene hovoriť. Stará sa o svoj vzťah k sebe, k druhým, k Bohu a svetu.

Čo je vašou „pracovnou náplňou“ ako pastoračného poradcu?

To, čo robím, je dosť rôznorodé. V dvoch domovoch dôchodcov mám bohoslužby slova. Pravidelne chodievam aj do väznice, kde s odsúdenými preberáme Markovo evanjelium. Považujem za dôležité, že naša farnosť pracuje s rôznymi skupinami ľudí. Nesmieme

prísť o pestrosť, ktorú vidíme aj v prírode. Okrem toho na strednej škole viem divadelný seminár a učím rétoriku bohoslovcov na Teologickej fakulte Univerzity Karlovej.

Venujete sa aj ekologickým projektom?

Na rozsiahlom pozemku roudnického kláštora sme vybudovali „ekocentrum“ – komunitnú záhradu Zvonica. Starajú sa o ňu ľudia, ktorí si odpykávajú trest za rôzne priestupky. Máme tam ohnisko, včelie úle, päť oviec, bylinkovú záhradu s altánkom a pustovňu. Návštevníkov vedieme k tomu, aby pochopili niečo o vzájomných vzťahoch v prírode. Osadené informačné tabule provokujú k premýšľaniu. Chceme upozorniť na to, že všetko v prírode je prepojené. Ak sa vyskytne nerovnováha, má to dominový efekt. Všetko okolo nás je dar od Boha, ktorý sme dostali do starostlivosti. Občas sa však k prírode správame ako k nepriateľovi, ktorého treba zlikvidovať. Sme súčasťou stvorenia a ak sa od neho oddelíme, odpojíme sa tak od svojej podstaty a zahynieme. ■

Evanjelický východ 10/2024

TEMNÁ STRANA MESIACA

Blížime sa k obdobiu Adventu, ktoré prirodzene vyvoláva hlboké otázky. O čom vlastne Advent je? Na čo vlastne čakáme? Prečo inkarnácia Boha? Prečo sa Ježiš rozhodol vstúpiť do tohto sveta?

Aké čakanie to máme vnímať?...

Svet, v ktorom žijeme, je rámcovaný kontrastmi: deň a noc, svetlo a tma. Tieto elementy tvoria zložitú mozaiku reality, ktorú Biblia prenikavo odhaľuje. Kresťanská teológia a filozofia ukazujú, že zlo a jeho temné aspekty sú neoddeliteľnou súčasťou ľudského života.

Dnešná spoločnosť často uprednostňuje pozitívne myslenie, vytesňuje temné stránky zo života a vyhýba sa ťažkým témam. Mnohí si osvojili názor, že všetko je v poriadku, že život je dobrý taký, aký je, a že je najlepšie nezaoberať sa temnými stránkami života. Evolúcia to všetko vyrieši a netreba sa obávať ani ľudí strašiť apokalypsami.

Na druhej strane mnohí sú frustrovaní z toho všetkého, čo sa deje u nás a vo svete, že radšej sa zakrývajú do plášťa svojho súkromia, v ktorom si vytvárajú ilúziu pohody a bezpečia. Dianie „vonku“ je pre nich závanom apokalypsy, ktorá sa na nás blíži. Keďže sme produktom evolúcie, nič s tým nezmôžeme. Treba sa potešiť, kým sa dá a užiť si, kým je ešte čas.

Evanjelium však vidí život inak. Biblické texty idú proti akejkoľvek povrchnosti, odhaľujú temné stránky života a osvetľujú aj tie neviditeľné miesta. Svet nie je čierny ani biely. Nie je ani čierno-biely. Svet je krásny a temný zároveň. Rovnako ako má Mesiac svoju svetlú a skrytú stranu, aj náš život má aj svoje skryté a ťažké zápasy.

Čítanie s porozumením nám robí neustále problémy.

Skúsme s tým niečo spraviť!

Svet nie je autonómny mechanizmus, ktorého je človek obyčajnou súčasťou a v ktorom nič nezmôže. Človek všeličo môže a aj má. Len nie sám a podľa seba. Božie zjavenie v Písme nám neustále pripomína, že Božie svetlo preniká každú temnotu. Aj tú našu. Boh je Pán. On vie a zmôže.

V tom je veľká nádej.

TIBOR MÁHRİK

Ilustračné foto: Pexels.com

JE TO NAOZAJ MOŽNÉ?

1. Samuelova 1, 1 – 23

V prvom zastavení sa nazrieme do sveta nefunkčných rodín pokazeného náboženského systému a budeme hľadať nádej na nečakaných miestach. Nefunkčný spoločenský systém tu vždy bol a bude. Biblia odkrýva nahotu pravdy o nás až na kosť.

V krajine Rámy žil muž menom Elkana. Pochádzal z váženého rodu – bol potomkom kmeňa Efraim cez generácie ctihodných predkov. Napriek svojmu ušľachtilému pôvodu však čelil domácim problémom. Elkana mal dve manželky, Annu a Peninnu. Peninna mala deti, ale Anna bola neplodná, a táto absencia detí ju hlboko zasiahla.

Kultúrny kontext

Príbeh sa odohráva v čase Sudcov, v ére charakterizovanej morálnou nejednoznačnosťou a spoločenským neporiadkom. V tých dňoch *Izrael nemal kráľa; každý robil to, čo sa mu zdalo správne* (Sdc 21, 25). Rodinné štruktúry boli pod tlakom a polygamia, hoci nie ideálna, bola niekedy vnímaná ako nevyhnutná pre prežitie – najmä v časoch vojny a obmedzených sociálnych záchranných sietí. Neplodnosť bola zvlášť ťažkým bremenom, nútiac rodiny hľadať stabilitu v nekonvenčných spôsoboch. Elkanova láska k Anne bola silná, ale ich situáciu to neulahčovalo. Peninna, ktorá mala deti, závidela Anne jej výnimočné miesto v Elkanovom srdci a opakovane ju ponižovala, čím prehlbovala Anninu bolesť. Jedného dňa sa smútok stal neznesiteľ-

ným a Anna otvorene plakala, neschopná ani jest. Elkana, snažiac sa ju utešiť, jej povedal: *Nie som ti azda viac ako desať synov?* Toľká bezcitnosť! Toľké sebeckvo. Jeho dobre mienená otázka však minula hĺbku jej smútku. Anninu prázdnotu nemohla naplniť len láska muža, nieto ešte porovnanie s radosťou z detí.

Volanie o pomoc v chráme

Zúfalá Anna hľadala útočisko v chráme. Ale ani tam nenašla súcit, iba nedorozumenie. Kňaz Éli, sledujúc jej horlivú modlitbu, predpokladal, že je opitá, a pokarhal ju. Koľkí, čo hľadali v cirkvi útechu a porozumenie, našli tvrdosť a napomenutie! Reakcia Éliho odhaľuje hlbší problém, ktorý mal – uvedomoval si rozšírenú korupciu, vrátane nesprávneho konania svojich synov. Napriek svojej pozícii a zodpovednosti však dovolil, aby tieto morálne zlyhania pokračovali bez postihu. Zlyhal na celej čiare.

Anna sa modlila intenzívne a po čase jej Boh odpovedal: porodila syna, Samuela. Jeho meno, obsahujúce božskú príponu „El“, čo odzrkadľuje podstatu jej modlitby – Boh počuje. Po nejakom čase Samuel prišiel do chrámu, čím Anna splnila svoj

sľub, že ho zasväťí Bohu. Možno si len predstaviť, aké náročné muselo byť vychovávať dieťa v prostredí, ako bol chrám v Šíle, kde aj duchovní lídri boli morálne skazení. Aké náročné bolo pre Annu dodržať sľub a svoje vymodlené dieťa zveriť skorumpovanému systému. Bolo to rodičovsky zodpovedné?

Samuelove prostredie a rast

Korupcia v chráme sa rozšírila dokonca aj na Éliho synov, Chofniho a Pinchasa, ktorí konali bez rešpektu voči Božím zákonom a ľuďom, ktorým mali slúžiť. Ich nesprávne konanie odrážalo kultúru vykorisťovania a sebeckta, čím ešte viac prehĺbili nefunkčné prostredie, v ktorom vyrastal mladý Samuel. Samuelova cesta však prekonala všetky prekážky. Písmo nám hovorí: *Chlapec Samuel rástol v úcte pred Bohom aj pred ľuďmi* (1. Sam 2, 26). Ako je to možné? Napriek tomu, že bol obklopený morálnym úpadkom všade navôkol, dozrieval s integritou a vierou – neočakávaný maják v temnote.

Správa od Boha

Nakoniec „muž Boží“ konfrontoval Éliho s posolstvom súdu. Éliho benevolencia pri svojich synoch a rodinkárstvo mali vážne dôsledky. Božie posolstvo predznamenovalo tragický koniec, ktorý čakal na Chofniho a Pinchasa, a predpovedalo, že sa objaví nový verný kňaz, ktorý ich nahradí. Éliho odpoveď bola rezignovaná: *On je Pán; nech urobí, čo je v jeho očiach dobré*. Bola to akási rezignácia, uznanie jeho bezmocnosti, odovzdanie sa dôsledkom dlhodobého nekonania. Škoda. Čo sa to stalo s Elim, mužom, ktorý poznal Boží hlas? Ktorý mal osobnú skúsenosť s Bohom? Ako sa to stane, že muž vo veku zrelosti zásadne zlyhá vo vlastnej rodine a nezládne svoju zodpovednosť voči spoločnosti?

Čo teraz?

Vidíme človeka, Samuela, zapleteného do komplikovanej rodiny, zmietaného medzi láskou a povinnosťou, nefunkčný chrám poznačený nekontrolovanou korupciou a mafiánskymi praktikami. Vidíme spoločnosť, ktorá je v rozklade a naliehavo potrebuje reformu. Napriek ľudskému zlyhaniu však Božia prítomnosť zostávala. Napriek ľudským zlyháním sa Boh rozhodol pôsobiť v tomto prostredí prekvapujúcim spôsobom – prostredníctvom dieťaťa, ktoré Bohu zasvätila jedna zarmútená matka a zúfalá, zranená žena. Prostredníctvom Samuela neskôr priniesol Boh do života ľudu zmluvy úžasné duchovné obrodenie.

V premenách času

Premena, ktorá sa začala Samuelom, viedla k hlbokým zmenám v Izraeli: sudcovia boli nahradení kráľmi a prorokmi, Éliho kňazská línia bola nahradená, a chrám v Šíle ustúpil novému, posvätenému chrámu v Jeruzaleme. Dejiny však ukázali, že ani tieto reformy nedokázali odstrániť hriech. Izrael

pochopil, že žiadny ľudský kráľ ani prorok nemôže priniesť úplné vykúpenie.

Odkaz

Jedného dňa sa však narodí dieťa, ktoré naplní úlohy kráľa, proroka a kňaza v jednej osobe. Toto dieťa, určené na to, aby zlomilo moc hriechu, príde na zem z lásky, nie z povinnosti. A hoci nemusel prísť, rozhodol sa. Keby neprišiel, boli by sme navždy stratení. Vianočná radosť ukazuje na veľkonočnú bolesť. Život sa na tomto svete rodí v bolesti. Aj ten večný. ■

NEŽIADAJTE MA O TO

V druhom zastavení nazrieme do oblasti našich osobných a spoločenských záväzkov. Ide o zodpovednosť – pojem často nedocenený, prehliadaný a v dnešnej dobe aj nepochopený. V jeho pochopení potrebujeme svetlo, aby sme rozpoznali jeho morálny, právny a etický rozmer. Téma zodpovednosti totiž preniká hlboko do samotného jadra ľudskej existencie. Patrí do adventného rozjímania. V jej zmysle sa odráža náš postoj k sebe, k spoločnosti a napokon i k Bohu. Čo presne však znamená „zodpovednosť“? Je to vedomie, že činy jednotlivca majú dôsledky, ktoré sa rozprestierajú za hranice jeho vlastného života. Človek je povolaný k tomu, aby niesol zodpovednosť za svoje rozhodnutia, nielen voči sebe, ale aj voči druhým. A predsa, dejiny, ako aj starobylé texty, nám odhaľujú, že zodpovednosť je často príťažou, ktorej sa chceme zbaviť. Výzvou od ktorej vedome utekáme.

Biblický kontext a symbolika Edenu

Prvá skúsenosť s otázkou zodpovednosti sa objavuje už v príbehu o stvorení sveta. V Edene Boh dal človeku mandát a súčasne mu vymedzil, čo smie a čo nie. S príchodom diabla sa však objavuje pokušenie nepravdivej slobody, podnet k tomu, aby človek opustil Božiu vôľu a stal sa sám pánom svojho osudu. Táto ilúzia nezávislosti vedie Adama a Evu k činu, ktorý spôsobí ich pád. Keď Boh kladie Adamovi otázku „Čo si to urobil?“, Adam odmieta zodpovednosť a obviňuje Evu, ktorú mu Boh dal. Zrazu vidíme dve chyby, ktorým človek podlieha v otázke zodpovednosti: neschopnosť prijať svoj podiel viny a sklon obviňovať druhých. Tento únik od zodpovednosti sa stáva prvotnou ľudskou slabosťou, ktorej ozvena sa objavuje v príbehoch každého ďalšieho pokolenia.

Samuel, kráľovstvo a túžba po hierarchii

So Samuelom sa znovu stretávame v textoch (1. Sam 8 – 9), kde máme možnosť uzrieť ľudskú túžbu po vedení a zároveň po úniku od zodpovednosti, ktorú so sebou vodcovstvo prináša. Ide o nadčasové poslanstvo nesmierne aktuálne v dnešnej dobe. Ide o obdobie, v ktorom Samuel, Boží prorok a sudca, viedol izraelský národ. Hoci jeho vedenie bolo požehnané Božím súhlasom, jeho synovia túto dôveru sklamali. Starší izraelského ľudu, nespokojní so stavom, sa obracajú na Samuela so žiadosťou, aby im ustanovil kráľa – niekoho, kto ich bude viesť ako ostatné národy. Samuelova reakcia je záporná, a nie je ťažké pochopiť prečo: v tomto kroku vidí odmietnutie Boha, ktorého národ namiesto hľadania kolektívnej zodpovednosti túži po hierarchii. Túžba po kráľovi nie je len túžbou po novom vedení, ale vyjadrením ich želania, aby niekto prebral zodpovednosť za nich – bojoval ich bitky a niesol ich bremená.

Samuel varuje Izraelitov, že kráľ bude mať svoje nároky: vezme ich synov do vojen, ich dcéry do svojich služieb, ich polia a úrodu pre vlastný dvor. Napriek tomuto varovaniu sa Izraeliti rozhodnú zotrvať v požiadavke. „Daj nám kráľa!“ opakujú s ne-

ústupnou naliehavosťou. V skutočnosti však neodmietajú Samuela, ale Boha ako svojho Kráľa. Stará ozvena z Edenu prenikla do duše izraelského národa. Až na to, že Izrael mal byť iný ako národy okolo neho. A to práve preto, že ich viedol Boh! Mali byť ukázkou toho, ako život a spoločnosť môže fungovať, keď je Boh uprostred svojho ľudu.

Samuel im varovne predpovedá následky ich rozhodnutia – stratu slobody a postupný nárast požiadaviek na ich zodpovednosť, ktoré nebudú môcť delegovať ani na kráľa. Zodpovednosť za život a národ leží stále na nich, hoci si to odmietajú priznať.

Kolektívna a individuálna zodpovednosť: konflikt a dilema

Táto situácia otvára otázku o povinnosti a zodpovednosti každého jednotlivca v rámci kolektívu. Problém hierarchickej zodpovednosti sa objavuje naprieč dejinami ľudstva – najmä v kontexte podnikania a politiky. Jednotlivci často očakávajú, že ich lídri prevezmú bremeno za chod inštitúcie alebo národa, no zároveň majú tendenciu chcieť udržať si čo najväčšiu mieru osobnej slobody. Toto napätie je realitou nielen na politickej a náboženskej úrovni, ale aj v pracovných a spoločenských štruktúrach.

Mnohí ľudia, ktorí sa obávajú nie byť zodpovednosť, sa rozhodujú radšej pre pasívnu úlohu. „Rád pomôžem, ale nechcem byť vedúcim,“ hovoria. Tí, ktorí vedú, často podliehajú tlaku z vonkajších očakávaní a vlastných ambícií. Neraz sa stáva, že lídri zneužívajú moc a namiesto slúženia ostatným využívajú svoje postavenie na posilnenie vlastnej kontroly. Táto dynamika tvorí základ napätia medzi individuálnym a kolektívnym záujmom.

Príklady hierarchie a zodpovednosti vo vedení

Hierarchické vedenie má svoje výhody a nevýhody. Silný líder môže byť inšpiráciou a prínosom pre celý kolektív, no jeho odchod môže mať ničivé dôsledky. Dejiny poznajú prípady, keď odchod charizmatického lídra ohrozil stabilitu celej organizá-

cie alebo skupiny, či už ide o podnik alebo cirkevné spoločenstvo. Na druhej strane, nadmerná hierarchická kontrola môže viesť k centralizácii moci a obmedzeniu slobody. Vodcovia často diktujú svoje vlastné pravidlá, čo vedie k napätiu medzi ich cieľmi a individuálnymi záujmami členov kolektívu.

Izraelská túžba po kráľovi bola symbolom tohto univerzálneho problému. Boží model kolektívnej zodpovednosti bol založený na vzájomnom prepojení medzi Bohom a jeho ľuďmi. Národ, vedený priamo Bohom, mal byť svetlom pre ostatné národy, príkladom toho, ako vyzerá spoločnosť založená na Božom vedení a láske. No túžba po kráľovi a po zavedení hierarchickej štruktúry odhaľuje ľudskú tendenciu obávať sa vlastnej zodpovednosti.

Odmietnutý Kráľ

Izrael odmietol Kráľa nebies. Čo sa stane? Ako to bude pokračovať? Ak budú volať k Pánovi a robiť pokánie? Vypočuje ich? Pomôže im, alebo sa im obráti chrbtom? Naša skúsenosť nám hovorí, že ľudia, ktorí boli odmietnutí, sa zvyčajne urazia a odchádzajú nahnevane. Neskôr potom už zvyčajne nemožno počítať s ich pomocou. Čo však spraví Boh? Áno – je ponížený. Nespravodlivo. Za všetko dobré, čo pre ľudí urobil, je odvrhnutý. Reaguje emocionálne. Počujme to jasne: Robili to celý čas, 200 rokov a teraz mnou pohrdajú – čítame v Písme. Ale Boh sa s týmto incidentom vysporiada kráľovsky:

Samuel to povedal ľudu: Nebojte sa! Naozaj ste urobili všetko toto zlo, ale neodvracajte sa od Hospodina, ale slúžte Hospodinovi celým svojím srdcom. Neodvracajte sa za márnosťami, ktoré neprinesú ani úžitok, ani vyslobodenie, lebo sú to márnosti. Lebo Hospodin neopustí svoj ľud pre svoje veľké meno, lebo Hospodin sa rozhodol urobiť si vás svojím ľuďom. Čo sa týka mňa, som ďaleko od toho, aby som hrešil proti Hospodinovi

a prestal sa za vás modliť. Budem vás učiť dobrej a správnej ceste (1 Sam 12, 20 – 23).

Aj keď človek robil zle a v živote zlyhal, nemá sa odvracať od Hospodina. Naopak! Má Bohu slúžiť vo všetkém, čo má a čo vie. To je cesta duchovného zdravia. Taká má byť realita života. Hospodin totiž prisahal na seba, že svoj ľud neopustí. To je nevyjadriteľná istota a perspektíva, nech by sa človek dostal do akýchkoľvek peripetii a zablúdl hlboko do krajiny tieňov.

Odkaz

V kontexte príbehu Samuela sa Kristov život ukazuje ako kontrastný príklad skutočného vodcovstva. Kristus neprišiel, aby mu slúžili, ale aby On slúžil, a tak nám nastavil model zodpovedného a obetavého vedenia. Tento typ vedenia nie je založený na hierarchii, ale na vzájomnom zdieľaní bremien – ideál, ktorý apoštol Pavol výstižne vyjadril slovami: *Noste bremena druhého, tak naplníte Kristov zákon* (Gal 6, 2). Zodpovednosť nemožno delegovať úplne. Pravá zodpovednosť je aktívnym prijatím svojho podielu na stave vecí, hoci si to vyžaduje osobné obete a odhodlanie. Kristus prišiel nielen ako vodca, ale predovšetkým ako služobník, ktorý zobral na seba bremeno ľudstva. Jeho príklad nám ukazuje, že zodpo-

vednosť znamená slúžiť srdcom a naplno, bez ohľadu na to, akú pozíciu alebo postavenie zastávame. Moderná spoločnosť, podobne ako starobylý Izrael, často zápasí s otázkou zodpovednosti. Vyžadujeme od vodcov odpovede a riešenia, keď veci nejdú podľa našich predstáv, no neraz odmietame svoj vlastný podiel na stave vecí. Ak nás Boh povoláva do služby – či už ako vodcov, alebo ako nasledovníkov – máme povinnosť odpovedať „Tu som, pošli ma!“. Práve prijatie tejto aktívnej zodpovednosti môže byť kľúčom k ozdraveniu spoločnosti, cirkvi a v konečnom dôsledku aj života samotného jednotlivca. ■

Túžba po kráľovi
a po zavedení hierarchickej štruktúry
odhaľuje ľudskú tendenciu
obávať sa vlastnej zodpovednosti

EKONOMIKA PRAVDY

Tretie zastavenie bude náročné a kontroverzné. Ide o otázku pravdy a lži. Rodičia vychovávajú svoje deti k pravdovravnosti, ale realita života je oveľa zložitejšia, než ju prezentujeme našim deťom. Ako vychovávať morálne deti do nemorálnej spoločnosti? Hoci je príkaz „Hovorte pravdu, nič iné než pravdu“ základom morálky, mnohí z nás zistili, že riadiť sa podľa tohoto princípu vôbec nie je jednoduché. Situácia je zložitejšia o to viac, že lož sa pretvaruje za pravdu. Rozlišovanie sa stáva veľkou výzvou i v súčasnej dobe dezinformácií. Navyše to, čo my považujeme za pravdu, nemusí byť pravda. A konať v tom zmysle, že vyslovená/odhalená pravda môže druhým ublížiť a môže pekne skomplikovať život, nie je to, čo by sme si priali.

Problém s pravdou

Za čias totality si ŠtB volala niektorých predstaviteľov cirkvi a pýtala sa ich na rôzne veci. Získané informácie potom zneužívali a používali ich vo svojich zločineckých zámeroch proti Cirkvi, proti ľudskosti a v úsilí o potlačanie ľudských práv a slobôd. Jeden z našich bratov bol známy tým, že hlásal pravdivosť. A preto pri výsluchoch ŠtB hovoril pravdu a nič nezamlčoval. Výsledok – dávali sme si pozor, čo v prítomnosti tohto svätého brata hovoríme a čo spomíname okrem predpovede počasia alebo zvýšenia výroby lokomotív na obyvateľa v ČSSR.

Mnohí z nás pochopili, že rada našich rodičov – hovoriť len pravdu – má svoje hranice. Nie je možné žiť len podľa nej, aspoň nie na tomto svete. Preto sa medzi filozofmi a teológmi hovorí o tzv. ekonomike pravdy – inými slovami – koľko pravdy povedať a koľko zmlčať, aby sme svojmu okoliu prinášali úžitok a nespôsobovali bolesť, ktorá nikomu nepomáha. Hovoriť len o časti pravdy je jedna vec

a klamstvo druhá vec. A predsa naša skúsenosť ukazuje bolestivé zistenie – sami v sebe sa stretávame s pravdou aj so lžou. Pokúsime sa dotknúť veľmi zložitej a kontroverznej problematiky. Ale veď taký je samotný život.

David a pravda

Príbeh kráľa Dávida, izraelského panovníka, poskytuje cenné podnety k zamysleniu nad morálnou dilemou, kedy povedať pravdu a kedy lož. V 1. Samuelovej knihe nachádzame moment, keď Hospodin povoláva Samuela, aby pomazal Dávida za kráľa. Samuelovo znepokojenie, že ho Saul zabije, ak sa to dozvie, je prirodzené. Hospodin dáva Samuelovi fascinujúcu inštrukcie, ako konať: *Vezmi so sebou jalovicu a povedz: Prišiel som obetovať Hospodinovi* (1Sam 16, 2). Toto obetovanie je v skutočnosti iba maskovacím manévrom, ktorým sa Samuel snaží ochrániť seba a ďalších pred nebezpečenstvom.

Tento moment ukazuje, že existujú situácie, v ktorých je klamstvo prípustné, ak je jeho cieľom ochrana života. Je to paradoxná situácia, v ktorej Boh, ktorý je zdrojom pravdy, môže povoliť a dokonca použiť lož ako prostriedok na dosiahnutie vyšších cieľov. Čelíme morálnym dilemám, v ktorých nie je vždy jasné, čo je správne. Kedy je klamstvo oprávnené? A je vôbec? A aké dôsledky to má na naše morálne hodnoty? Aký dopad to má na morálny kompas človeka a jeho citlivosť k pravde? Niektorí (Immanuel Kant) sú presvedčení o tom, že pravdu máme hovoriť vždy a za každých okolností, nech by nás to malo stáť aj život. Je to tak?

Vojnová realita a pravda

Iný pozoruhodný príklad sa nachádza v 1. Kráľovskej knihe, kde Micheáš prorokuje pred vojnou: *Počúvajte teda Pánovo slovo: Videl som Pána, ako sedí na svojom tróne a okolo neho stojí celé nebeské vojsko, po jeho pravici i ľavici. A Pán povedal: Kto presvedčí Achaba, aby vystúpil a padol pri Rámotgileáde? A jeden hovoril to, druhý zas ono, až vyšiel duch a povedal: „Ja ho presvedčím.“ A Hospodin mu povedal: „Čím?“ Odpovedal: „Vyjdem a stanem sa ľživým duchom v ústach všetkých jeho prorokov.“ Pán povedal: „Vyjdi a urob to. A hľa, teraz Hospodin vložil ľživého ducha do úst všetkých týchto tvojich prorokov (1Kr 22, 19 – 23).*

Toto je náročné miesto v Biblii. Zdá sa, že Boh používa lož ako nástroj na dosiahnutie svojej vôle. Boh nechce, aby sme boli naivní, ale opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice (Mt 10, 16). Ide o veľké umenie prežiť v prostredí, ktoré je drsné, nepriateľské a nebezpečné. Zdá sa, že pravda a lož sú zložito prepojené aspekty života, ktoré nie je možné oddeliť jedno od druhého bez zohľadnenia kontextu.

V súvislosti s Dávidom môžeme s rešpektom obdivovať, ako sa mu podarilo udržať si morálnu integritu aj v zložitých situáciách. Jeho opatrnosť

a rozvážnosť, najmä v zložitosti vzťahov s kráľom Saulom, ukazujú, ako je potrebné konať opatrne. Lož sa stáva nástrojom na ochranu Davida a Jonatána a paradoxne – nástrojom odhalenia pravdy o Saulovi. O jeho skutočných myšlienkach, pocitoch a zámeroch: *Ak ťa tvoj otec veľmi rozhnevá, vedz, že je rozhodnutý urobiť niečo zlé (1 Sam 20, 7).* Týmto spôsobom dáva Jonatánovi signál,

že situácia je nebezpečná, a to si vyžaduje opatrnosť v narábaní s citlivými informáciami. Samotný Dávid pritom oklamal kňazov a vzal z chlebov, ktoré neboli určené na bežnú spotrebu. Vďaka lži získal i Goliášov meč, ktorý Achimelech ukrýval. Ak niekto pochybuje, či bol tento postup v poriadku alebo nie, nech nazrie do Mt 12, 1– 4, kde Pán Ježiš spomína práve túto udalosť, keď On sám prechádzal cez obilie... a učil, že je v poriadku vytrhávať klasy v sobotu a jesť ich, tak ako Dávid bral z chlebov, ktoré boli určené len pre kňazov. Nuž – Dávid sa uchýlil ku klamstvám a kamufláži. Niekoľkokrát. Veľmi výrazne to vidieť v situácii, keď ho zajali. Vtedy predstieral, že je blázon, aby dosiahol svoje prepustenie. ALE na druhej strane zostal čestný, spravodlivý a nepodľahol pomste ani hnevu, ktorý by ho diskvalifikoval z kráľovského trónu. Mohol Saula zabiť dvakrát, ale nespravil to, hoci ho k tomu jeho vlastní bojovníci nabádali. Ich teologický argument, že ide o „znamenie od Boha“, aby Saula zabil, Dávid demaskoval, rozlíšil pravdu od lži a zachoval sa správne.

Na druhej strane bojového poľa máme grotesknú situáciu. Saul a Doeg Edomský, vodca Saulových pastierov a svedok toho, čo spravil David s mečom, obaja hovoria pravdu. Obaja majú v rukách pravdivé „dáta“ o Davidovi, a pritom paradoxne stoja proti pravde, pretože touto „pravdou“ bojujú proti pomazanému Božiemu Dávidovi a proti poslianiu, ktoré mu zveril Boh.

Do zoznamu zaujímavých príkladov paradoxu pravdy môžeme určite zaradiť aj Rachab, ktorá oklamala strážu v Jerichu a zverejnila falošnú zvesť,

Zdá sa, že Boh používa lož
ako nástroj na dosiahnutie
svojej vôle

a predsa ju nájdeme v genealogickom zozname predkov Pána Ježiša Krista.

Zlo a klamstvo

Na druhej strane existujú početné prípady, ktoré demonštrujú zásadnú neprijateľnosť klamstva. Príbeh Ananiáša a Safiry ukazuje, že klamstvo, ktoré je motivované sebeckým a chamtivostou, môže mať tragické následky. Ich snaha oklamať Ducha Svätého a ostatných veriacich vedie k ich okamžitej smrti (Sk 5, 1 - 6). Tento príbeh upozorňuje na závažnosť klamstva, ktoré je založené na nesprávnych úmysloch a motiváciách. Boh nielenže neakceptuje klamstvo, ale aj aktívne potrestáva jeho nositeľov, čím ukazuje, že klamstvo, ktoré je v rozpore s Božou pravdou, je neakceptovateľné.

Môžeme sa pýtať, aký je rozdiel medzi klamstvom, ktoré zachraňuje život, a klamstvom, ktoré vychádza z chamtivosti? A je vôbec? V oboch prípadoch ide o lož, v čom je teda rozdiel? Zdá sa, že motív a kontext v tom hrajú rozhodujúcu úlohu. Toto rozlíšenie nás vedie k hlbším úvahám a zamysleniu sa nad tým, ako by sme mali pristupovať k pravde a klamstvu v našich vlastných životoch. Môžeme sa totiž ocitnúť v takej situácii, kedy je potrebné zväžiť, čo je najlepšie pre všetkých zúčastnených. Príbehy z Biblie nás učia, že morálne rozhodovanie si vyžaduje múdrosť zhora a rozlišovanie.

Odkaz

V súčasnom svete, kde sú pravda a lož často prepletané, je dôležité si pripomínať, že klamstvo môže

byť nielen prostriedkom na prežitie, ale aj zlo, ktoré môže zničiť naše vzťahy a dôveru. Musíme sa naučiť, kedy a prečo nepovedať pravdu, ale aj, kedy je klamstvo absolútne neprijateľné. Dávid, Ananiáš a Safira a mnohí ďalší nás totiž učia ešte inej dôležitej veci: Ako zásadné je v živote človeka stáť na Božej strane! Kráčať po Jeho cestách, nech sa deje, čo sa deje! Vložiť svoj život do Božích rúk v celej poslušnosti, akej sme schopní a slabosti, ktorá nám je vlastná. Lož je totiž hlboko v nás (Ž 116,11; Jer 9, 3 - 4). Apoštolská rada je jasná: *Preto odložte klamstvo a hovorte pravdu každý so svojím blížnym, veď sme údmi toho istého tela* (Ef 4, 25). Vo funkčnej rodine, spoločnosti a komunite, ktorou by zdravá cirkev mala byť, je na mieste, aby sme hovorili pravdu - ale v láske. Láska je to, čo dáva pravde energiu a schopnosť budovať a posúvať kvalitu života dopredu. Vtedy pravda pomáha, zdvíha, buduje, posúva dopredu, motivuje a zmocňuje. Bez lásky sa z pravdy rýchle môže stať baranidlo, ktoré prinesie zemetrasenie, po ktorom nezostane nič - len ruiny.

Záver

Adventné horizonty otvárajú ešte inú perspektívu. Odkrývajú iný svet, v ktorom pravda víťazí nad lžou a nenávisťou. To je pravda, ktorá vyslobodzuje. Prichádza z iného sveta na tento svet, svet „pod slnkom“, kde pravda a lož sú spolu prerastené ako pšenica a kúkoľ na jednom poli. Je ťažké vytrhnúť kúkoľ a neublížiť pšenici. Ale raz sa kúkoľ od pšenice oddelí. Aj o tom je Advent. ■

o slobode...

Mladí ľudia,
máte možnosť práce v zahraničí,
máte sex na každom kroku,
máte registrované partnerstvá,
máte výbornú antikoncepciu,
potraty na počkanie, výborné deodoranty,
kvalitný alkohol, dvadsať druhov cigariet,
stovky televíznych kanálov –
Tak prečo sa opijate, fetujete
a páchate samovraždy?

Je to tak práve preto,
že s tými všetkými možnosťami
si ľudia nevedia poradiť.
Dostali krásnu vec, slobodu.
A nevedia s ňou robiť.
Čiastočne za to nemôžu,
môže za to rodina a mentalita doby.

Vezmime si rieku.
Rieka je slobodný tok,
ale krásna je až vtedy, keď má brehy.
Dá sa po nej plávať,
voziť tovar, vyrábať elektrinu.
Ale ak stratí brehy, nastanú záplavy.

Tak je to aj so slobodou. Potrebuje hranice.
Ale u nás sa búrajú a voda tečie, kam jej napadne.
To je babylonský chaos na vrchole stavby veže.
Žijeme bohato navonok a chudobne vo vnútri.
Malo by sa to vyrovať.

Max Kašparů
(v rozhovore s Michalom Magušinom pre tyzden.sk)

STO ROKOV NÁDEJÍ A LŽÍ

IVAN TUREK

Približne pred sto rokmi prezidentská zástava nad Pražským hradom dávala nádej, že pravda zvíťazí. Pravda o rukopisoch, pravda o židovskej otázke, pravda o sociálnej spravodlivosti ... Ale po dvadsiatich rokoch tú nádej zaplavila lož – lož o rasách, o nadradenosti jednej rasy a nehodnosti iných rás. To obdobie lži potvrdilo strašnú pravdu o tom, že ten, kto klame, dokáže i krahnúť, a ten, kto dokáže krahnúť, môže i zabíjať. A krahdli, najprv Židom, potom i celým národom.

A zabíjali, po tisícoch, najprv Židov, potom po miliónoch v rôznych národoch.

Tých dvadsať rokov nádeje, že pravda zvíťazí asi nestačilo na to, aby u väčšiny národa pravda pre duševný život ľudí nadobudla takú hodnotu, akú má vzduch pre život telesný – ľudia sa prispôbili a mlčali. Mnohí dokonca z tej lži ťažili.

Oddýchli sme si,

keď táto lož bola porazená a prežili sme krátke obdobie nádeje, že pravda predsa len zvíťazí. Ale za krátko nás zaplavila lož o triedach, o nadradenosti jednej triedy a podradenosti ostatných. A pravda o lži sa znovu potvrdila, nie len klamali, aj krahdli. Najprv ukradli veľké továrne, potom menšie podniky, obchody, roľníkom pôdu ... A čo je najhoršie, ukradli ľuďom právo na rozum. I zabíjali. Na hraniciach, vo väzniciach, v gulagoch. Ľudia sa opäť prispôbili, mlčali a mnohí z tej lži ťažili. Nie všetci, niektorí si právo na rozum udržali. A keď sa medzi vzdelanými ľuďmi stretlo viac takých, čo si právo na rozum udržali, tak sme tretíkrát zažili krátke obdobie nádeje. Ale lož sa vzoprela a našu krajinu opäť zaplavila lžou – a tankami. Že pri tom niekoľko ľudí zahynulo, to lži príliš neprekážalo. A dvadsať rokov lož „normalizovane“ vládla. A „normalizovala“ myslenie ľudí. Lenže myslenie sa „normalizovať“ nedá. „Normalizáciou“ myslenie prestáva byť myslením!

Vláda vládla a pod tou vládou narastala túžba po pravde. Narastala a v novembri 89, po brutálnom zásahu lži, túžba vzkypela. A nad hradom znovu zaviala vlajka volajúca po víťazstve pravdy.

Obdobie neistej nádeje

Žiaľ, to obdobie, ktoré nastalo, je obdobím neistej nádeje. Lebo do vlády pravdy sa s pretvárkou pravdy vmiešavala lož. Aj do vládnych orgánov. Napríklad lož o tom, že sa nedajú rozoznať čisté a špinavé peniaze (V. Klaus). Alebo lož o samoúnose. A o samovznietení auta korunného svedka. Ako i o tom, že politik má mať aspoň také práva ako zločinec (V. Mečiar). Alebo „lži-amnestia“ ktorá je v logikom i morálnom rozpore s ústavou. A väčšina opäť mlčala. Dokonca teoretici ústavného práva mlčali a nádej pohasínala.

Opäť až nevídaná krutosť, vražda Jána a Martiny, zobudila spoločnosť. Aspoň časť spoločnosti. A sta-

tisíce ľudí sa začalo dožadovať pravdy. Lenže lož v orgánoch štátu vydržala tak dlho, že odhodlanie opadlo a väčšina opäť iba čaká či zvíťazí pravda, alebo lož. Väčšina čaká a prenecháva pole pôsobnosti lži a malej hŕstke odvážlivcov, ktorí sú ochotní riskovať. A odporcovia pravdy naberajú silu – lžou. Klamaním o pandémie, klamaním o zahraničnej politike. Klamaním o klimatických zmenách, klamaním o význame rozumu, dokonca i popieraním guľatosti Zeme. Skráteno: vymývaním mozgov. A ďalším krahdnutím. Krahdnutím v dotáciách, vo veľkých štátnych zákazkách, všade, kde cítia možnosti. A väčšina mlčí a čaká. Čaká, či začnú i zabíjať?

O tom, že pre nich život iných nemá príliš veľkú cenu, o tom, že nie sú od zabíjania ďaleko, svedčí i to, že popierajú protipandemické opatrenia.

Pravda v politike

sa zrejme prestala používať. Mnohí politici sa k pravde nevyjadrujú a pravdu podporujú iba tým, že nepodporujú zjavnú lož. A ďalší používajú lož namiesto argumentácie. Roky lži a zmarených nádejí evidentne v našej spoločnosti ovplyvnili (ne)chápanie dôležitosti pravdy.

Lenže za osud spoločnosti nie sú zodpovední iba politici. Za osud spoločnosti (dokonca za osud ľudstva) sme zodpovední všetci. Lebo politici môžu presadiť vládu lži iba vtedy, keď je príliš veľa takých, ktorí sú ochotní lož tolerovať, alebo dokonca využívať. Alebo vtedy, keď je príliš veľa ľudí, ktorí nevedia rozoznať pravdu od lži. Keď príliš veľa ľudí nevidí súvislosti. Že sa tak stalo, o tom svedčí napríklad i fakt, že neklesli politické preferencie politikovi, ktorý verejne vyhlásil, že on si nenechá do seba pichať nejaké americké svinstvo a následne obvinil vládu, že nezvláda pandémiu.

Možno, že by nebolo treba urobiť veľa. Možno by stačilo zreteľne, zrozumiteľne vyjadriť, že chceme pravdu ■

CIRKEV BRATSKÁ PO NEŽNEJ REVOLÚCII

MILAN ČÍČEL

Predchádzajúce číslo Dialógu bolo venované stému výročiu zboru CB v Bratislave. V tej súvislosti sa počas roka konalo niekoľko stretnutí, v ktorých sme sa zamýšľali nad históriou Cirkvi bratskej v tomto dramatickom 20. storočí. História našich otcov viery v 20. storočí nás učí, že Biblia vyzbrojuje človeka k tomu, aby sa v politických zmenách vždy vedel postaviť na stranu života. V čase fašistickej republiky šli naši bratia do povstania a v čase komunizmu do väzenia. Dokonca aj v čase politického mieru rozpoznali formálnosť ľudových náboženstiev od živej viery. Duch Svätý cez biblickú zvesť a spoločenstvo svätých transformuje charakter verných nasledovníkov na podobu Krista (2Kor 3, 17 – 18), a tak im pomáha stáť v medzere medzi svetom odcudzeným Bohu a Bohom Stvoriteľom a Spasiteľom sveta (Žalm 106, 23).

Živá viera sa vždy vyrovnáva s kontextom.

Po Nežnej revolúcii v roku 1989 duchovne zrelé osobnosti verní odkazu otcov cirkvi vstúpili do demokratického verejného života na Slovensku. Po páde komunistického režimu iba z Bratislavského zboru boli do prvej vlády, zvolenej v slobodných voľbách zvolení Emil Komarik (štátny tajomník MŠ), Slavomír Krúpa (štátny tajomník MPSVaR), Ján Havelka (štátny tajomník MZV) a za kandidáta na prezidenta Slovenskej republiky KDH navrhol Štefana Markuša.

Pred mladou generáciou cirkvi, súčasných šesťdesiatnikov, stála výzva, ako ďalej pracovať na Kráľovstve Božom v nových politických, ekonomických a sociálnych podmienkach. Daniel Raus vyslovil vtedy myšlienku, ktorá sa ukázala ako pro-rocké slovo. Keď sa dvere väznice otvoria, povedal, tak sa ľudia rozdelia do troch skupín. Jedni sa rozhodnú zostať vo väzení, veď im je tam dobre, nemusí sa starať, kde budú bývať, majú pravidelnú stravu a spánok. Druhá skupina vyjde na slobodu, ale slobodu začne zneužívať vo svoj vlastný prospech, okráda štát a obohacuje sa na úkor iných.

Ako to potom po tridsiatich štyroch rokoch vyzerá, vidíme dnes na vlastné oči. Oligarchovia korumpujú politikov až do tej miery, že dochádza k vraždám tých, ktorí im bránia, alebo ich ohrozujú v konaní zla.

Nakoniec je tu tretia malá skupina tých, ktorí tiež vyšli do sveta slobody ale, správajú sa zodpovedne, pracujú a pomáhajú iným pre ich materiálne, mentálne a duchovné dobro.

Nová spoločensko-ekonomická situácia po roku 1989 sa v duchovných spoločenstvách prejavila aj tým, že mnohí veriaci sa venovali riešeniu existenciálnych otázok, čo pohltilo mnoho síl, ktoré chýbali pri rozvoji zborov. Súčasne v spoločnosti nastúpila aj nová vlna odnáboženšenia (P. Hošek: Bohové sa vracejú, Mlyn, 2021). Oba faktory sa postupne prejavili aj v duchovnom vývoji spoločenstiev CB. Duchovný život zborov možno charakterizovať niekoľkými typickými rysmi:

- Atmosféra zborov sa zmenila od pôvodnej „believe to belong“, kedy sa očakávalo, že začleneniu do zborového spoločenstva musí pred-

chádzať verejné vyznanie viery pred celým zborom, k súčasnej atmosfére, ktorú možno skôr popísať ako „belong to believe“, čo znamená, že tí, ktorí začnú navštevovať zbory veriacich, postupne vrastajú do zboru a očakáva sa, že ich viera sa neskôr prehĺbi natoľko, že sa stane ich osobným presvedčením.

- Iné zbory sa takémuto vývoju bránia a uzatvárajú sa pred vplyvom liberalizovanej spoločnosti do „čistoty“ evanjelikálnej teológie.
- Ďalšie spoločenstvá sa novému kontextu otvorili a usilujú sa misijne pôsobiť s tým, že si osvojili jazyk, ktorým sa usilujú evanjelium mladej generácii žijúcej v modernej, či post-modernej kultúre priblížiť. Pozorujeme dva prístupy:
 - (a) opustenie právnického jazyka (vína, pokuta, vykúpenie) a používanie viacej psychologický jazyk (neschopnosť žiť svoje túžby, vedomie viny, strata zmyslu a osobnej identity, nájdenie identity v Kristovi)
 - (b) prijatie súčasnej kultúry v hudobnom a speváckom prejave, hoci aj pri vernom zachovaní tradičného právnického jazyka.
- V niekoľkých mestských spoločenstvách možno pozorovať, že tvoria jednotlivci vystúpili zo svojho cirkevného prostredia a vstúpili do verejného priestoru podobne ako naši otcovia. Duchovné osobnosti založili a rozvíjajú podnikateľské, verejné a mimovládne organizácie, prostredníctvom ktorých sa usilujú sprístupniť evanjeliovú zvesť tým, ktorí stoja mimo spoločenstva veriacich. Najvýraznejšie z týchto organizácií sú školy CS Lewisa (štyri základné a dve stredné školy), organizácie sociálnych služieb ako Betánia, Senior Garden alebo Návrat o. z. a mnoho iných. Sieť týchto organizácií, ktorých vedúce osobnosti, alebo aj celý manažment, či dokonca celá organizácia, sa usiluje o zrkadlenie evanjelia vo svojom prostredí, možno označiť ako „vierou riadený ekosystém“. Okrem toho, že sa vierou riadené organizácie vzájomne podporujú, vytvárajú vo verejnom priestore významný pozitívny vplyv.

Škola duchovného rastu

Odpozorovaním toho, ako sa duchovne spoločenstvá rozvíjali po roku 1989 môžeme si vziať ponaučenie, že duchovné spoločenstvá (zbory) tvoria akúsi školu duchovného dozrievania a rastu. Cieľom duchovného rastu je formovanie charakteru každého člena spoločenstva, kde mierou zrelosti je Ježiš Kristus, Pán sveta. Proces charakterového rastu je prirodzený a pozvoľný a niekedy trvá aj 10 až 15 rokov. Duchovne zrelé osobnosti, ktoré dozreli na Božom slove a v spoločenstve veriacich potom vystupujú zo svojho prostredia a slúžia vlastnému duchovnému spoločenstvu alebo v misii.

Demokratická politická situácia v období po roku 1989 sa na Slovensku začala prejavovať ožive-

ním života aj v zboroch CB. Nové iniciatívy kresťanov sa prejavili najskôr obnovením a vznikom katedier teologického vzdelávania v BA a BB a neskoršie aj vznikom nových kazateľských staníc a zborov na miestach, kde už pred rokom 1989 existoval duchovný život. Veľmi význam sa v živote našej cirkvi prejavil vstup nad-denominačných misijných organizácií na Slovensku. Okrem tých misijných organizácií, ktoré podporovali kresťanov ešte v čase totality ako BEE, Scripture Union, Campus Crusade for Christ, Operation Mobilization, The Navigators, začali pôsobiť aj nové organizácie ako Wycliffe Foundation, JPK/Na každom záleží, SEN, IFES/VBH a iné.

Naša skúsenosť s duchovným rozvojom spoločenstva nám pomáha porozumieť príbehu misijnej služby apoštola Pavla. Po svojom stretnutí s Kristom pred bránami Damasku sa Pavol na tri roky utiahol do Arabskej púšte, kde rástol vo vzťahu s Kristom. Odtiaľ sa vrátil do Damasku a po návšteve Ježišových nasledovníkov v Jeruzaleme (Gal 2) odišiel do Tarzu, svojho rodiska, kde zotrval asi 10 rokov (NT Wright: Pavol, Porta Libri, 2021). Apoštol Peter vo svojom testamente charakterový rast rozdelil do deviatich krokov (2. Petrov list, 1, 3 - 10). Predpokladáme, že Pavlovi trvalo 13 rokov, kým prešiel celým týmto procesom, v ktorom sa vyrovnával s judaizmom i gréckou filozofiou a rímskou politikou. Potom sa však vrátil do Antiochie, ktorá sa stala jeho materským zborom. Zbor, vedený Duchom Svätým, potom vyslal Pavla spolu s Barnabášom na misiu do Malej Ázie a neskoršie do Európy. Všade, kde Pavol prišiel, zakladal zbory. Život apoštola Pavla sa pohyboval medzi vysielajúcim zborom a misiou, ako by to boli dve fázy toho istého procesu. Zbor je kolískou a školou, v ktorej sa ľudia rodia a duchovne dozrievajú a po absolvovaní „dielne ľudskosti“ (Jan Hábl: J.A. Komenský) vychádzajú zo svojho prostredia na misiu, aby slúžili ľuďom, ktorí Boha nepoznajú.

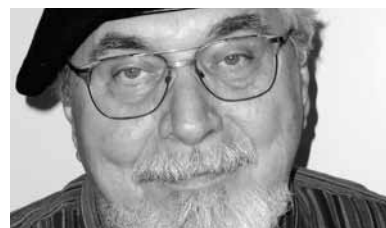
Väčšina zborov Cirkvi bratskej na Slovensku po roku 1989 sa usiluje *vystaviť miesta pusté od vekov a vyzdvihnúť základy z pokolenia na pokolenie, a budú ich volať opraviteľmi trhlín, napraviteľmi miest, aby sa mohlo bývať* (Izaiáš 58, 12, Roh.). Konajú tak najrôznejším spôsobom na požehnanie všetkých.

Pri nástupe do dvadsiateho prvého storočia zbory našej cirkvi stoja pred niekoľkými výzvami. Prvou výzvou je, aby v množstve biblických interpretácií sa nestratila orientácia na Pána Ježiša Krista. Inou výzvou je, aby projekty, hoci riadené vierou, neboli náhradou za orientáciu na duchovný rast človeka. A treťou výzvou, ktorá stojí pred cirkvou Božou je, aby sme dokázali osloviť mladých, ktorí by prevzali zodpovednosť za odkaz viery otcov a boli hotoví niešť evanjelium Ježiša Krista do nasledujúcich generácií. ■

PRED ŠTVRŤ STOROČÍM

(Mileniálna anketa v bratislavskom zbere)

EMIL KOMÁRIK

Na prelome milénia boli v zbere CB na Cukrovej voľby staršovstva. Končiace staršovstvo pripravilo celozborovú anketu, v ktorej položilo účastníkom bohoslužieb tri okruhy otázok:

- Ako veríme?
- Ako žijeme?
- Ako chceme pokračovať?

Na anketové otázky odpovedalo 238 ľudí, z toho 98 mužov a 136 žien (4 neuviedli), 71 ich bolo do 30 rokov, 89 od 31 do 50 rokov, 42 do 65 a 30 odpovedajúcich boli osoby v dôchodkovom veku nad 65 rokov. 99 respondentov boli registrovaní členovia zboru. 139 respondentov boli pravidelní návštevníci zhromaždení zboru, ktorí sami seba považovali za štandardných členov zborového spoločenstva.

Ako odpovedali?

Vieru v Boha Otca, ktorý sa stará o každého osobne, vyznáva 233 respondentov, iba dvaja majú pochybnosti. Pokiaľ ide o otázky porozumenia kresťanskej viere 6 respondenti, z toho dvaja členovia vyznávajú, že neveria vo Sv. Trojicu, jeden respondent priznal, že zatiaľ si nie je svojou vierou v Boha istý.

Viera v Ježiša Krista má trochu kontroverzejšiu podobu. 160 respondentov z toho 67 členov zboru verilo v Syna, ktorý je rovný Otcovi, 78 odpovedajúcich, z toho 32 členov zboru, túto vieru nezdieľalo.

Pokiaľ ide o vieru v Ducha Svätého 22 ľudí, z toho 7 členov zboru, považuje Ducha Svätého za neosobnú silu.

Chápanie vzkriesenia je jednotné. Odpustenie hriechov chápe 194 respondentov ako zjaviteľné už na zemi, 11 respondentov (2 členovia) ako celoplošné, 25 účastníkov ankety (4 členovia), ako neisté.

Za reguláciu práva na prijímanie večere Pánovej staršovstvom bolo 52 respondentov, z toho 29 členov, 180 respondentov sa domnieva, že zodpovednosť treba ponechať na jednotlivcovi. Členstvo ako zmluvu so zborom chápe 212 respondentov (97 členov). Krst ako postačujúci základ pre členstvo v zbere pokladá 19 respondentov z toho 5 členovia.

Druhá skupina otázok

zameraná na stav zboru sa začínala otázkou ako sa respondent zúčastňuje na živote zboru. 184 respondentov odpovedalo, že sa zúčastňuje slávnosti Večere pánovej. 199 respondentov sa pravidelne zúčastňuje nedeľných bohoslužieb, 52 sa zúčastňuje zhromaždení vo všedných dňoch (24 členov), 75 respondentov (51 členov) je zaangażovaných v neja-

kej forme zborovej služby. 37 respondentov by sa chcelo stať členmi zboru.

Pokiaľ ide o vnímanie výskytu zjavných skutkov tela okolo 50 respondentov na túto otázku neodpovedalo. O roztržkách a rozbrojoch v zbere počulo 63 respondentov, o jednom prípade vie 35, o viacerých prípadoch 24 respondentov. Ohováranie je asi najbolestnejším problémom zboru (48 respondentov uvádza jeden, 64 viac prípadov). O nepriateľstve, svároch a lakomstve sa ľudia prevažne dozvedajú z počutia (59 respondentov o roztržkách, 54 o nepriateľstve a 45 o lakomstve).

Tretí okruh otázok

sa týkal budúcej práce zboru a staršovstva. Väčšina odpovedí znela, že nadviazať by sa malo v oblasti výchovy v besiedke, práce s dorastom, diakonii, v dodržiavaní terajších časov bohoslužieb, vo forme bohoslužieb, starostlivosti o čistotu učenia, v úprave modlitebne. Najviac hlasov žiadajúcich zmenu prístupu zaznelo v súvislosti s pastoráciou členov (66) práce s mládežou (47) a v misijnom pôsobení navonok (64). Oblasti, ktorým by staršovstvo malo venovať prvoradú pozornosť, sú najmä kvalita zvestovania Božieho slova (145 volieb z toho 115 na prvom mieste), duchovný rast tých, ktorí navštevujú zhromaždenie (150/108), vzťahy medzi členmi zboru (112/58), čistota učenia (93/67). Na otázku, či je záujem o stretávanie sa v malých skupinách, 128 ľudí prejavilo záujem o skupiny biblického štúdia, 77 o modlitebné skupiny, 93 o skupiny zamerané na riešenie osobných problémov. 51 ľudí (27 členov) odpovedalo, že by boli ochotní takúto skupinu viesť. Špecifické stretnutia pre ženy by privítalo 75 respondentiek, stretnutia pre mužov 46, 21 záujemcov je o stretnutia pre otcov rodín a 47 o stretnutia mladých rodín.

Na otázku ako rozumiete svojmu osobnému vzťahu s Bohom, 186 ľudí odpovedalo: som veriaci, prežil som skúsenosť, po ktorej sa môj vzťah k Bohu stal osobným, 35: som veriaci, moja viera neprechádzala nijakými zlomovými udalosťami, 41: som človek hľadajúci pravdu o Bohu a o sebe.

Anketa ukázala, že v zbere ešte stále je potenciál ochotných dobrovoľníkov na rôzne služby, ktoré zbor potrebuje. (Do služby spevom bolo ochotných sa zapojiť 47 ľudí, do diakonie 43, do misijnej práce 22, pomoc pri bohoslužbách ponúklo 17 respondentov a podobne.)

PS: Kto vie, ako by anketa dopadla dnes? (red.) ■

SPOMIENKY K VZNIKU KATEDRY

DALIBOR KRUPA,
USA, spoluzakladateľ Katedry evanjelikálnej teológie, dnešnej Katedry teológie a katechetiky, ktorej 30. výročie sme si pripomenuli na jar tohto roku.

Milí priatelia, bratia a sestry v Pánu Ježišovi Kristovi, aspoň na diaľku by som sa rád pripojil k poďakovaniu a oslave troch desiatok rokov účinkovania našej katedry ako jeden z jej viacerých prvých iniciátorov a zakladateľov. Dovoľte mi vrátiť sa do obdobia pred jej existenciou, do ťažkých rokov prenasledovania a neslobody. Ako si iste viacerí starší účastníci pamätáte, aj vtedy si cirkevné zbory vychovávali nových pracovníkov. Mnohí z nich boli za to zatvorení v tzv. nápravno-výchovných zariadeniach, ich rodiny mali existenčné ťažkosti, deti nemohli študovať a podobne.

Po páde Berlínskeho múru v roku 1989, keď sa už dalo slobodne dýchať, nastal čas tieto aktivity zlegalizovať a tiež snívať o spoločnej evanjelikálnej teologickej katedre, evanjelikálnej teologickej výchove nových pracovníkov. Bol vytvorený prípravný výbor, do ktorého jednotlivé cirkvi delegovali svojich zástupcov. Boli v ňom napríklad za CB Ludovít Fazekaš, Ondrej Lupták a Dalibor Krupa, za AC Jozef Brenkus, za BJB Pavel Hanes, Albín Masarik, za ECM Pavel Procházka. Po zaregistrovaní na úradoch sme hľadali vhodné miesto na umiestnenie, budovu alebo inštitúciu pre našu spoločnú biblickú školu.

Rokovali sme so zástupcami Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK a Rímskokatolíckej Banskobystrickej diecézy, kde majú rozvinutý školský systém – zaželali nám veľa zdaru. Na Ministerstve školstva nám dali niekoľko tipov, medzi inými na novú Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorú inicioval v roku 1992 vedúci Kancelárie prezidenta SR Michala Kováča profesor Ján Findra, DrSc. V Poradnom zbore prezidenta Kováča bol vtedy Ing. Ondrej Lupták. Profesor Findra sa oboznámil s našim projektom a povedal, že vysoká škola, ktorá nemá v náplni svojej činnosti teologické vdelávanie, nie je univerzitou. Hneď podnikol prvé kroky a našu biblickú školu priradil k Pedagogickej fakulte UMB ako Katedru evanjelikálnej teológie a misie s perspektívou možnej samostatnej fakulty.

V týchto dňoch, keď si pripomíname úspešných 30 rokov činnosti, ďakujeme Pánu Bohu za požehnaný rozvoj Katedry, za všetkých učiteľov a stovky študentov, ktorí získavajú životnú múdrosť z Knihy kníh. ■

V BOŽEJ PRÍTOMNOSTI

BOHDAN ROHÁČEK
Foto autor a EMA BUŽOVÁ

V sobotu prvého júna mi zazvonil telefón. Zastihlo ma to akurát v Hermanovciach nad Topľou, kde mala naša mládež program. Bol som tam len na chvíľu, aby som vyzdvihol svoju dcéru. „Vietor nám strhol strechu!“ Kde? Ako? Volala mi z Iňačoviec Nataša, riaditeľka Domu na pol ceste. Čo sa stalo? „Prišla búrka a sfúkla nám strechu! A stále tu prší!“ Predpokladám, že málokto z vás tuší, o čom rozprávam. Niekoľkokrát sme mohli v Dialógu čítať o práci Domu na pol ceste v Kalinove, ale Dom na pol ceste máme aj v Iňačovciach, teda na východe, pri Michalovciach. Tento Dom je určený pre dievčatá. Ako sme k nemu prišli? Zvláštnymi Božími cestami.

Začiatkom leta 2016 sa nám ozvali americkí misionári pôsobiaci v Budapešti, že by s nami chceli o niečom rozprávať. Sadli sme si teda spolu v malej sále našej modlitebne. Vysvetľovali nám, že chcú založiť prácu pre dievčatá, ktoré vyšli z detských domovov a treba sa im zorientovať v živote. Boli aj v inej cirkvi v Michalovciach, ale nevedeli sa úplne zhodnúť. Potrebovali duchovné zastrešenie miestnej cirkvi. Vysvetľovali nám, že práve dojednali kúpu domu, kde by mohli byť dievčatá ubytované. Riaditeľkou by bola ich bývalá spolupracovníčka z Ukrajiny, Nataša. Pýtali sme sa, kde sa ten dom nachádza. Nevedeli si spomenúť na názov obce, tak nám ukazovali miesto cez Google maps. S otvorenými očami sme zisťovali, že sú to Iňačovce! Pýtate sa čo je na tom zvláštne? No práve tam bolo duchovné prebudenie už za našich prastarých otcov. Dodnes tam Pán Boh pôsobí a máme tam stretávanie biblických hodín. Viaceré rodiny z nášho zboru bývajú práve tam. Pán Boh sa rozhodol pokračovať vo svojich plánoch práve na tomto mieste. Samozrejme to nebol jediný dôvod, prečo sme prijali túto spoluprácu, ale Boží dotyk bol viditeľný od prvého okamihu.

Začiatky

Neskôr nám Nataša rozprávala, že spolu s manželmi Edom a Heather (naši americkí misionári) hľadali novú misijnú prácu, kde by sa Nataša mohla uplatniť. Zhodli sa práve na službe pre dievčatá z detských domovov. Najprv chceli, aby to bolo v Maďarsku, ale Nataši bolo jazykovo bližšie Slovensko. Dohodli sa teda na lokalite Michalovce. Našli tu náhodne realitnú kanceláriu a postupne prechádzali nehnuteľnosťami. Ešte pred prehliadkou sa dohodli, že všetci traja musia byť s nájdenou nehnuteľnosťou spokojní. Prešli však už všetky,

ale potrebnú zhadu nenašli. Povedali si teda, že sa znova stretnú na jeseň. Na to pracovníčka reality zareagovala, že je tu ešte jeden dom. Keď sa im nebude páčiť, prídu na jeseň. Ešte len vchádzali do dvora, a všetci traja vedeli, že je to správne miesto. Začiatkom septembra tam už bývala nielen Nataša so svojim synom, ale aj prvé dievča. Doteraz tam našlo svoj domov už štrnásť dievčat. Dve z nich sa pokrstili a sú členkami nášho zboru. Našli si teda ten najdôležitejší domov, v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.

Nehoda

Stále prší! Čo sa stalo? Prišla krátka letná búrka. Dievčatá spolu s Natašou a jej synom Dávidom kosili trávnik a dávali do poriadku dvor. Keď začalo pršať, odložili náradie do šopy a prechádzali dvorom do domu schovať sa. V tom začuli zvláštny trhavý zvuk, a tesne po ňom ich chrbát im spadol vrch strechy v celku ako čiapka na zem. Úplne polámalo starú čerešňu. Keby boli Dávid a Vierka o jeden jediný krok pozadu, mali by buď vážny úraz, alebo by ich už nebolo. Bolo to rýchle a krátke. O pol hodiny už prestalo pršať, ale búrka narobila ťažkosti – spúšť aj vo vedľajšej dedine, kde tiež strhlo dve strechy, v Iňačovciach spadlo niekoľko stromov. Jeden z nich, starodávna lipa, spadla celá tesne popri stene miestneho kostola.

Hneď v prvom hovore s Natašou sme sa dohodli, že ona sa bude starať o tých, čo sú už v „Dome“, ja zvolám pomoc v zbere. Stiahol som niekoľkých chlapov priamo z Hermanoviec, iným som zatelefonoval. Kto mohol, ochotne prišiel. Bratovi Robertovi, ktorý predtým v Iňačovciach býval, napadlo, že zavolá miestnych hasičov. Prišli aj s motorovými pílamami a strechu – čiapku rozpílili. Ešte v ten večer – už bola tma – sa nám podarilo provízorne strechu nepremokavou plachtou zakryť. Napriek nepríjemnej udalosti sa tento deň stal svedectvom o Božej prítomnosti a ochrane pre nás aj pre dievčatá.

Aj nasledujúce udalosti sa stali sériou svedectiev o Božej prítomnosti a Jeho konania. Pomoc finančná i praktická. Brat Stano zo Spišskej Novej Vsi (Smižian) nám nezištne pomohol nielen s novým plánom strechy, ale dokonca s časťou prác. Bratia z nášho zboru odpracovali tiež dosť hodín. Priamo v Iňačovciach sme našli spoľahlivého a nám blízkeho klampiara.

Dnes je strecha dokončená, treba ešte opraviť zaťaženie pod strechou. Je možné, že v čase, keď to čítate, je už dokončené aj to. Chceli sme sa s vami podeliť o svedectvo, že aj dnes je Pán Boh stále ten istý. Živý a osobný, konajúci v našich životoch. Prechádzame cez rôzne ťažkosti a skúšky, ale On je prítomný. Nech Jeho dielo pokračuje, tak ako On chce, aj v Iňačovciach. Nech pridá svojich spolupracovníkov a nech sa evanjelium Pána Ježiša dostane až do posledných končín Zeme. ■

25 ROKOV NA BIBLICKEJ ŠKOLE V DÁNSKU

PETER MAKOVÍNI

Už viac ako 100 študentov z Čiech a Slovenska z rôznych denominácií prešlo počas posledných 25-tich rokov dverami biblickej školy v Dánsku, v meste Mariager. Toto miesto už od roku 1954 slúži ako tréningové centrum pre mládež, ktorá chce žiť život s Bohom. Škola ponúka širokú paletu duchovného rastu, teologického štúdia, misijných a študijných ciest, praktických skúseností, ale aj mnoho voľnočasových aktivít priamo na škole, ale aj v krásnej prírode pri fjorde. Podľa toho čo hľadáš a aký program si zvolíš, môže byť toto miesto pre teba všetkým, od moderného kláštora, kde máš možnosť v pokoji tráviť čas s Pánom Bohom, cez akademickú inštitúciu, kde vieš vyštudovať teológiu, až po výcvikový tábor, ktorý ťa pripraví a vystrojí na službu v cirkvi. Avšak to, byť a rásť ako učeník pána Ježiša, leží v centre našej identity. Chceme pomáhať každému, aby si vybudoval pevný základ viery, ktorý bude bezpečne stáť na skale, ktorou je Pán Ježis Kristus po celý život.

Prečítaj si svedectvá našich študentov a zväz, či aj ty sa k nim nepridáš. Viac informácií nájdeš na www.mariagerbiblecollege.com. Tvoje otázky môžeš poslať na info@mariagerhojskole.dk, a navyše máš možnosť prísť sem takmer ktorýkoľvek týždeň, ktorý tebe vyhovuje, a zažiť všetko na vlastné oči.

SVEDECTVÁ ŠTUDENTOV

Darina Malá – 2004 (Baptistická cirkev)

Mariager je miesto, kde Pán Boh naozaj koná a vypočúva odvážne modlitby a túžby. Naučila som sa, že to, čo do toho vložím, tolko sa mi vráti aj požehnaniami. A nielen tam, ale aj po návrate

domov som mohla začať využívať, čo som sa naučila v našom zbere, v slovenskom kontexte. Štúdium na biblickej škole mi pomohlo vo formovaní mojho osobné teologického presvedčenia, a to prostredníctvom každodenného vyučovania, spolunažívania a diskusií so spolužiakmi, ako aj cez praktickú službu, ktorú sme tam každý mali.

Pavel Makovíni – 2009 (Baptistická cirkev)

Hneď po ukončení vysokej školy, som išiel študovať teológiu do Dánska na biblickú školu do Mariageru. Páčila sa mi možnosť študovať v zahraničí, spoznať novú kultúru, vycestovať do neznáma a v neposlednom rade mať možnosť venovať môj čas a pozornosť štúdiu o Bohu a zároveň budovanie vzťahu s Ním. Dovolím si len zopár slov: fjord, príroda, apologetika, nové priateľstvá, coaching, hudba, uctievanie, šport, eseje, diskusie, 6x denne stravovanie, saunovanie, more – to všetko len zľahka heslovito vykresluje, čo človek môže zažiť v Mariageri. Ako najcennejšie z pobytu som si zobral vzťahy, dlhé rozhovory na biblické a životné témy s mojimi vtedajšími učiteľmi a súčasnými priateľmi a jednoznačné presvedčenie o mojej viere v Boha. Túto školu, túto skúsenosť odporúčam každému!

Jirka Šromek – 2021 (Apoštolská cirkev)

Ve dvaceti troch letech jsem se rozhodl prohloubit nejen znalosti z teologie a vztah s Bohem, ale také udelat něco s mou angličtinou. S výběrem školy jsem si nebyl úplně jistý, protože možností je poměrně dost, ale využil jsem párdenní návštěvy v biblické škole v Mariageru, a potom jsem měl naprosto jasno. Prostředí školy a okolí je fakt super a po uplynulém roce můžu stoprocentně říct, že škola dokon-

ce předčila moje očekávání. Rok na škole pro mě byl velkým povzbuzením, rozšířením obzorů a časem pro můj osobní rozvoj. Takže ať už jsi extrovert, nebo introvert jako já, umíš anglicky, nebo jen trochu jako já, ale chceš zkusit něco nového, určitě neváhej. Můžeš se těšit na pestrý program a vyučování od učitelů, což jsou aktivní služebníci v církvi, kteří mají za sebou pestrou historii a nejde jen o nějakou teorii. Možností na škole je mnoho, ale co z toho využiješ, bude záležet jen na tobě a tvém přístupu.

Šimon Hrivňák – 2016

(Apoštolská církev)
Pobyt na biblickej škole mi dal nových priateľov na celý život. Práve tam mi Boh zlomil srdce pre Slovensko. Tu spoznáš viac seba samého a spoznáš viac, kto je Boh.

Judita Senholt – 2019 (Evanjelická církev)

Okrem toho, že som mohla spoznať novú kultúru a veľmi veľa vzácných ľudí, tiež mi Pán Boh cez biblickú školu v Mariageri ukázal viac svoje srdce. Verím tomu, že práve biblická škola môže

byť skvelým miestom, kde spoznáme, čo Pán Boh chce robiť s našimi životmi a kam nás chce smerovať. Verím, že podobným požehnaním, akým bola táto škola pre mňa, môže byť aj pre ostatných Slovákov.

Martin Wallenfels – 2022 (Katolícka církev)

V maturitnom ročníku som pocítil túžbu zažiť nové dobrodružstvo, vyjsť z komfortnej zóny, spoznať nových ľudí a prehĺbiť moje vedomosti v teológii. Biblická škola v Dánsku vyzerala ako

najlepšia voľba. A tak sa aj stalo. Z Dánska som si odniesol množstvo spomienok či kamarátstiev, ktoré trvajú dodnes, naučil som sa väčšej samostatnosti a prehĺbil som vzťah s Bohom. Škola s výhľadom na

fjord, s fitkom či saunou a s množstvom športových či voľnočasových aktivít prispeli k tomu, že štúdium teológie v Dánsku sa pre mňa stalo nezabudnuteľným zážitkom, ktorý každému odporúčam zažiť!

Martin Gold & Ester Slovákova – 2024 (Apoštolská církev)

Na školu jsme přijeli původně jen na týden navštívit bratra, který zde rok studoval. Pobyt nás velice nadchnul. Po dlouhé úvaze jsme se rozhodli se vymanit z každodenní rutiny téměř

sekulárního života a přijet do tohoto křesťanského prostředí. Cílem našeho studia na MH bylo prohloubit náš vztah před svatbou a vztah s Bohem, aby nás moudře vedl, uzdravoval a provázel před naším společným životem. Zároveň jsme sem přijeli zlepšit si Angličtinu v mezinárodním prostředí, utvrdit některé dobrozvyky a v neposlední řadě načerpat inspiraci, energii a nadšení pro službu božímú království. Škola je vedena zkušenými učiteli, kteří mají velice vlídný přístup, vymýšlí spoustu zábavných aktivit pro stmelení kolektivu, praktikují osobní vedení k Bohu (pravidelný koučink) a studijní program není pouze o sezení v učebnách, nýbrž zahrnuje sport, hraní na hudební nástroje, zpěv chval, společné sdílení osobních příběhů, bohoslužby, uměleckou tvorbu a spoustu diskusí. ■

STEREOTYPNÉ MALIČKOSTI

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Možno ste niekedy počuli, či povedali vetu: „Ja som to robila včera“. „Prečo musím znova odpratať riad z umývačky ja? Ja som to robila ráno. Nech to urobí on.“ Zvyknem nato mojim deťom povedať: „Ok, ja som tiež navarila včera. Dnes budete hladné.“ Uvedomila som si, aký veľký problém máme so stereotypom. Možno to súvisí s tým, že keď robíš stereotypné maličkosti, prevažne ňa pri nich nikto nevidí. Nikto ňa nepotlapká po pleci: „Ó, aké skvelé, že si vyniesol kôš, si borec!“ Nik Ťa za to neodmení. A dobrý pocit zadostučinenia trvá veľmi krátko, pretože o chvíľu to treba urobiť znova.

Ale napriek tomu, činnosti, ktoré robíme každý deň, majú veľký zmysel. Sú prejavom lásky voči tvojim blízkym a okoliu. Dokazuješ nimi svoju vernosť. Hovoriš nimi: „Hej, som tu pre vás! Môžete so mnou rátať! Zostávam. Budem tu aj ráno, aj zajtra...“ A preberáš zodpovednosť za to, čo sa okolo teba deje, za rodinu, komunitu, domácnosť... Učia ňa trpezlivosti a pokore. V skutočnosti takúto stereotypnú stabilitu potrebujeme, aby sme prežili a boli niekde „doma.“

A tak si hovorím: „Ešte dobre, že Boh nikdy nepovie: „Urobil som to včera.“ Každý deň robí množstvo maličkostí, ktoré si občas ani nevšimneš, aj dnes pre teba chystá množstvo dobrých vecí! Každé ráno dáva vychádzať slnku. Každý deň s Ním môžeme počítať vo všetkom, čo prežívame. Nikam neodchádza. Nezabalí to. Doteraz to s nami nevzdal, priatelia. Náš Boh nikdy nepovie: „Včera som ti odpustil, už ma nebaví odpúšťať ti stále tie isté veci.“ Naopak! Je k tebe veľmi trpezlivý, a každý deň má pre teba novú milosť.

Hospodínove skutky lásky neprestávajú, lebo Jeho milosrdenstvo sa nekončí; „obnovujú sa každého rána, veľká je Tvoja vernosť“ (Žalosp. 3, 22 - 23). ■

Z ROKOVANIA RCB

OKTÓBER 2024

Rada začala stretnutie biblickým zamyslením z listu Filemonovi, ktoré pripravil Ján Máhrik, a ďalej zdieľaním a modlitbami.

Rada začala spolu čítať knihu Gavina Ortlunda „Finding the right hills to die on“ a diskutovať o nej. Rada pokračovala v diskusii na tému: „Kultúra našej organizácie“.

Predseda Rady informoval Radu:

- o náplni svojej činnosti počas septembra;
- o priebehu spoločnej česko-slovenskej pastorálnej konferencie, ktorá sa konala koncom septembra v Čechách;
- o priebehu celoslovenskej konferencie mládeže Update, ktorá sa konala v Žiline;
- na základe správy od našich delegátov o priebehu Valného zhromaždenia Slovenskej biblickej spoločnosti;
- o skutočnosti, že kazateľ kórejského zboru v Žiline Jang Jong Kook sa rozhodol ukončiť svoju službu v Žiline a odcestoval naspäť do Južnej Kórey.

Rada schválila:

žiadosť staršovstva zboru v Nitre o výnimku z minimálneho počtu starších zboru (čl. 46 ods. 2 Poriadku CB). Do zloženia sľubu nového staršovstva po voľbách v marci 2025 môže mať staršovstvo zboru dvoch volených členov; **nové znenie** smernice č.20 /Mimomzdové nároky zamestnancov CB/ a aktualizovala výšku stravovacej poukážky od 1. 1. 2025 na 7,50 eur. Zároveň vzala na vedomie administratívnu aktualizáciu výšky stravovacej poukážky od 1.10.2024 na 6,23 eur.

Na základe žiadosti Diakonického združenia Betánia, ú.z., schválila odpredaj časti pozemku v jeho vlastníctve, ktorý sa nachádza v KÚ Kalinovo.

Rada rozhodla:

že zástupcami CB na Konferencii IFFECu s názvom Joining hands v marci 2025 budú Juraj Sabol a Jakub Pacanovský;

o zorganizovaní celocirkevnej zbierky pre zboru v ČR postihnuté septembrovými povodňami;

Rada vzala na vedomie:

priebežné hodnotenie vikárov Romana Dirdu (zbor v Spišskej Novej Vsi) Pavla Jurča (zbor v Bratislave - Kaplnka);

že kazatelia západoslovenského seniorátu si zvolili za seniora Miroslava Haszicsa, správcu zboru v Leviciach;

Rada Cirkvi bratskej zrušila dočasné odňatie ordinácie bratovi Jaroslavovi Tomašovskému, ktorá mu bola dočasne odňatá v roku 2007, pretože pominuli dôvody jej dočasného odňatia. Brat Tomašovský je týmto rozhodnutím znovu voliteľným kazateľom pre zboru Cirkvi bratskej.

Odôvodnenie: Rada CB sa na základe žiadosti Jaroslava Tomašovského a uznesenia staršovstva zboru v Leviciach, ktorého je brat Tomašovský členom, zaoberala otázkou vrátenia jemu dočasne odňatej ordinácie.

K dočasnému odňatiu ordinácie prišlo v júni roku 2007 na základe rozhodnutia vtedajšej Rady CB z dôvodu vtedajšieho nevykonávania kazateľskej činnosti v Cirkvi bratskej.

Už aj vtedajšia Rada vo vysvetlení konštatovala, že v prípade záujmu znovu vstúpiť do služby kazateľa v našej cirkvi, bude Rada CB pripravená túto vec prerokovať a ordináciu vrátiť, čím by sa brat Tomašovský stal znovu voliteľným kazateľom pre zboru Cirkvi bratskej.

Keďže staršovstvo zboru v Leviciach konštatuje, že brat Tomašovský je od roku 2023 poverený vykonávaním duchovenskej činnosti, a pripúšťa aj možnosť pozvania, a v prípade úspešnej voľby, inštalácie do služby druhého kazateľa zboru, súčasná Rada CB prijala vyššie uvedené uznesenie.

Ďalej Rada:

vyjadruje vďačnosť organizátorom mládežníckej konferencie Update;

zaoberala sa prípravou slovenskej pastorálnej konferencie, ktorá sa bude konať 7. - 8. februára 2025. Jej témou bude: Obnova zborov a príprava spoločnej konferencie CB, ktorá sa bude konať v novembri 2025;

Podpredseda Rady Miroslav Moravský informoval o pripravovanom stretnutí so zástupcami Waderovej nadácie.

Podpredseda Rady Peter Prištiak a člen Rady Ján Máhrik informovali o priebehu stretnutia Lausanského hnutia, ktoré sa konalo v Soule. ■

Spracované z podkladov RCB

SENÁTOR INCITATUS NA SLOVENSKU

Keď francúzsky filozof Motesquieu (1689 – 1755) skúmal dejiny rímskej republiky, na otázku: kam dospela rímska demokracia odpovedá: „K stvoreniu piatich ľudských oblúd“. Je zrejme, že mal na mysli piatich júlio-claudiovských cisárov. Dodnes sa historici sporia o tom, či to boli len vraždiaci šialenci, alebo aj záchrancovia v chaose rozpadajúcej sa Rímskej ríše. Je zaujímavé, že titul cisár (Caesar), teda neobmedzený vládca, si júliovci neuzurpovali – vnútil im ho republikánsky senát. Až keď senátori a iní nepohodlní začali dostávať príkazy na odchod do vyhnanstva, alebo aby si podrezali žily, zistili, kam sa Rím dostal. Kto trochu sleduje históriu demokracií vie, že nie vždy zanikali násilím. Spisovateľ D. Wishart v životopisnom románe o Vergíliovi vkladá do úst svojho hrdinu takúto myšlienku: „keď nevládne NIKTO, alebo vládne CHAOS, krehké usporiadanie spoločnosti sa rozpadne a zlo rozkvitne rovnako spoľahlivo, ako vypláva nečistá pena na hladinu stojatej vody.“ Ukazuje sa, že z dejín sme sa nepoučili, len ich slepo kopírujeme. Nie násilím, ale z demokratických volieb sa rodia autokratické či totalitné režimy súčasnosti. No kým rímski cisári sa stávali šialencami po nástupe na trón, my pokojne volíme do čela štátov obvinených a odsúdených, ako sa to stalo nedávno v USA. Ani Fico nezískal premiérske kreslo násilím. Tiež bol obvinený a trestne stíhaný. A predsa vyhral voľby a so štyrmi poslancami navyše mení charakter krajiny. Lebo ako „demokraticky“ neobmedzený vládca môže všetko – aj nazvať obdobie predchádzajúcich vlád obdobím temna a vydať sa na turné do moskovskej televízie a spraviť zo Slovenska strategického partnera Číny... Čo na tom, že tým posielala Slovensko do vy-

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

V 1. stor. pred n. l. sa Rímska republika otriasala v základoch. Demokracia sa premenila na chaos krvavých občianskych vojen, ktoré takmer priniesli zánik ríše. Krátko na to, ako Caesar s légiami „prekročil Rubikon“ a vstúpil do Ríma, ho republikánski senátori pre podozrenie, že sa chce stať diktátorom, zavraždili. No stal sa zakladateľom prvej júlio-claudiovskej dynastie rímskych cisárov. Z čias vlády jedného z nich – cisára Caligulu je známy príbeh (legenda) o senátorovi Incitatovi.

hnanstva. Matovičovcom možno vycítať všeličo, ale nemožno im uprieť jedno: snahu zlikvidovať moc oligarchov a korupcie. Lenže – tých, ktorým išli po krku, sme si zvolili za vládcov. A myslím si, že namiesto nich teraz skončia za mrežami tí, čo ich tam pôvodne chceli poslať. – Lebo pomsta je hlavným bodom programového vyhlásenia vlády súčasného trojlístka.

Neobmedzení vládcovia môžu všetko. Aj vysloviť neuveriteľné: že Zem je doska a nie guľa, že covidová pandémia nebola, a keďže nebola, tak matovičovci zabili 20 tisíc ľudí, (akoby počas covidu ľudia zomierali len na Slovensku) a že vlastne už ani nie sme tým, čím si myslíme, že sme, keďže nám naočkovali vakcíny, ktoré zmenili našu DNA a pre istotu si nás aj očipovali, ... že treba na štátnom znaku zrušiť jeden kopček, lebo ohraničuje Slovensko z Maďarska (Mátra)... že konsolidáčny balíček napráva tri roky šafárenia predchádzajúcich vlád, nie tri štvorročia rozkrádania Ficových vlád. A parlament na všetko prikyvuje.

A dostávame sa k príbehu o Incitatovi, ktorého Caligula menoval senátorom. Náš Incitatus sa zjavil z „odkiaľsi“, dostal sa do parlamentu cez voľby a raketovo sa rozmnožil. O Caligulovom Incitatovi hovorí historik A. Winterling, že jeho menovanie za senátora možno ani nebolo prejavom cisárovho šialenstva, že možno chcel len ukázať, že práca senátorov je taká bezvýznamná, že ju môžu robiť aj zvieratá. Lebo o všetkom rozhoduje vládca. Senátor Incitatus bol totiž kôň.

PS: *Nájde tzv. demokratický svet ešte cestu k demokracii, alebo utopí demokraciu v neobmedzenej „slobode“? – A potom si zvolí „cisárov“, ktorých dnes voláme extrémisti. ■*

KRÍŽOVKA

„Budúcnosť najviac obdaruje ten, kto dáva všetko...“ *Albert Camus*

Autor: <i>Peter Kailing</i>	Turecké mužské meno	Mužský kabát	Meno Elemíra (dom.)	Drží	POMÔCKY Isa, Ora, Ro, Uno, Purr		Patriaci Laovi	Počastovanie pri kúpe (predaji)	Autor Vinetua
Základná číslovka					TAJNIČKA	Kameňolom Zvuk prasata			
Skalka					•				
Otázka na spôsob				Prológy, predslovy Typ Fiatu	•				
Umelý jazyk			Školská látka Nedobrá		•				Domáce oslovenie Agnesy
	Údermi spracovával kov	Plavecká disciplína Modlitba (lat.)			•		Mňa 1501 (rímsky)		
Obor					•	Čarodejník Oco			
Bojový pokrik				Ponadšívaj Priasť (angl.)	•				
Popevok			Kňazi Známy ostrov v Karibiku		•			Prikrývka	Odcudzoval
		Neucelene Diel			•		Decibel (zn.) Časti roka		
	Tenisový dvorec Existujú				•	Ten (nem.) Elektrónvolt (zn.)			
Žabie embryo					•				
Ruská rieka					Vanul				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 10/2024

Rob toľko dobra, koľko len môžeš, ALE ÚPLNE TICHO

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 12. 2024. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 12/2024.

Stranu pripravil Peter Kailing

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.